Ročník 2000

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 1 Rozeslána dne 7. ledna 2000 Cena Kč 28,20

OBSAH:

1. Nařízení vlády o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu

2. Nález Ústavního soudu ze dne 23. listopadu 1999 ve věci návrhu na zrušení části ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) občanského soudního řádu

3. Nález Ústavního soudu ze dne 1. prosince 1999 ve věci návrhu na zrušení zákona č. 144/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Opatření ústředních orgánů

1. Opatření České národní banky, kterým se stanoví podmínky pro provádění některých obchodů s devizovými hodnotami pro devizová místa včetně postupu pro nakládání s padělanými nebo pozměněnými peněžními prostředky

1

NAŘÍZENÍ VLÁDY

ze dne 22. listopadu 1999

o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopravu

Vláda nařizuje podle § 879a k provedení § 772 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, a podle § 771 k provedení § 629 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník:

ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1
Předmět úpravy

(1) Nařízení vlády o přepravním řádu pro veřejnou drážní nákladní dopavu (dále jen „železniční přepravní řád") stanoví podmínky pro přepravu věcí nebo živých zvířat jako vozové zásilky nebo jako spěšniny, podmínky pro odpovědnost dopravce z přepravní smlouvy o přepravě věcí nebo živých zvířat, včetně podmínek pro plnění jedné přepravní smlouvy více dopravci na dráze celostátní a na dráhách regionálních, a upravuje vztahy mezi dopravcem a odesílatelem zásilky, mezi dopravcem a příjemcem zásilky a mezi dopravci navzájem při plnění jedné přepravní smlouvy více dopravci.

(2) Pro nakládku nebo vykládku a přepravu vozových zásilek na vlečce, u nichž následuje nebo předchází uzavření přepravní smlouvy pro přepravu po dráze celostátní nebo po dráhách regionálních, se vztahují ustanovení železničního přepravního řádu přiměřeně.

(3) Tento železniční přepravní řád se vztahuje na vnitrostátní přepravu vozových zásilek nebo spěšnin ve veřejné drážní nákladní dopravě. Pro mezinárodní přepravu vozových zásilek ve veřejné drážní nákladní dopravě se použije ustanovení železničního přepravního řádu jen tehdy, stanoví-li to mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána[1]) a která byla vyhlášena ve Sbírce zákonů.

§ 2
Výklad některých pojmů

Pro účely tohoto nařízení vlády se rozumí:

a) nákladním listem přepravní doklad o uzavření smlouvy o přepravě věci nebo živých zvířat jako vozové zásilky,

b) přepravním listem přepravní doklad o uzavření smlouvy o přepravě věci nebo živých zvířat jako spěšniny,

c) odesílatelem fyzická nebo právnická osoba uvedená v přepravním dokladu, jejímž jménem se podává zásilka k přepravě s příslušným přepravním dokladem,

d) příjemcem fyzická nebo právnická osoba uvedená odesílatelem v přepravním dokladu, které je zásilka podle přepravního dokladu určena,

e) zásilkou věc nebo živá zvířata podaná k přepravě s přepravním dokladem jako vozová zásilka nebo jako spěšnina,

f) vozovou zásilkou zásilka, k jejíž přepravě je třeba nejméně jeden samostatný vůz, podaná k přepravě s nákladním listem; za vozovou zásilku se považují též prázdné nebo ložené kontejnery nebo výměnné nástavby přepravované na drážním vozidle a drážní vozidla v prázdném nebo loženém stavu, která nejsou ve vlastnictví dopravce přepravujícího zásilku a jsou podaná odesílatelem k přepravě s nákladním listem,

g) spěšninou zásilka omezené hmotnosti a rozměrů, kterou lze snadno nakládat a vykládat, podaná k přepravě s přepravním listem a přepravovaná určenými vlaky veřejné drážní osobní nebo nákladní dopravy,

h) dodací lhůtou doba, do jejíhož uplynutí se dopravce zavazuje přepravit zásilku ze stanice odesílací do stanice určení a přichystat ji příjemci k převzetí,

i) rychlou vozovou zásilkou vozová zásilka podaná k přepravě s dodací lhůtou nejméně o 25 % kratší než dodací lhůta stanovená železničním přepravním řádem,

j) průvodcem vozové zásilky osoba pověřená odesílatelem, která během přepravy pečuje o zásilku,

k) přepravními podmínkami podmínky stanovené železničním přepravním řádem,

l) smluvními přepravními podmínkami podmínky vyhlášené dopravcem, obsahující podrobnosti přepravních podmínek.

---

[1]) Vyhláška č. 8/1985 Sb., o Úmluvě o mezinárodní železniční přepravě (COTIF), ve znění sdělení č. 61/1991 Sb., sdělení č. 251/1991 Sb. a sdělení č. 274/1996 Sb.

ČÁST DRUHÁ
PŘEPRAVA VOZOVÝCH ZÁSILEK

Vznik a splnění přepravní smlouvy

§ 3

(1) Uzavřením přepravní smlouvy vzniká právní vztah mezi dopravcem a odesílatelem, jehož obsahem je závazek dopravce přepravit za přepravné a podle přepravních podmínek vozovou zásilku z odesílací stanice do stanice určení a vydat ji určenému příjemci.

(2) Přepravní smlouva je uzavřena převzetím vozové zásilky dopravcem k přepravě a potvrzením přijetí vozové zásilky k přepravě dopravcem v nákladním listu. Uzavření přepravní smlouvy se prokazuje vyplněným nákladním listem potvrzeným dopravcem.

(3) Vyplněný nákladní list předkládá odesílatel pro každou vozovou zásilku podávanou k přepravě. Jako vozovou zásilku lze podat k přepravě jedním nákladním listem i skupinu vozů naloženou stejným druhem věcí nebo živých zvířat určenou jednomu příjemci v jedné stanici určení.

(4) Za splnění povinností podle zvláštních právních předpisů,[2]) které musí být splněny před podejem vozové zásilky k přepravě, odpovídá odesílatel. Odesílatel odpovídá za správnost jím uvedených údajů v nákladním listu.

(5) Osoba, která při uzavírání přepravní smlouvy předloží dopravci vyplněný nákladní list, se považuje za osobu oprávněnou jednat jménem odesílatele.

(6) Přeprava kontejnerů a výměnných nástaveb se uskutečňuje podle podmínek přepravy vozových zásilek. Do nákladního listu se u pojmenování přepravované zásilky uvede kromě identifikačního čísla kontejneru nebo výměnné nástavby též označení obsahu zásilky, přepravované v kontejneru nebo výměnné nástavbě, nebo údaj, že kontejner nebo výměnná nástavba se přepravuje v prázdném stavu.

§ 4

(1) Přeprava vozové zásilky je ukončena vyrozuměním příjemce o jejím přichystání nebo přistavením vozové zásilky na místo určené k odběru vozové zásilky v době obsluhy, dohodnuté mezi dopravcem a příjemcem.

(2) Přepravní smlouva je splněna vydáním vozové zásilky dopravcem příjemci zapsanému v nákladním listu. Převzetí zásilky příjemcem musí být v nákladním listu potvrzeno.

(3) Vozová zásilka může být vydána též jiné osobě než příjemci, pokud se prokáže plnou mocí udělenou příjemcem uvedeným v nákladním listu. Tato plná moc se připojí k odběrnému listu.

§ 5

Nákladní list a jeho náležitosti

(1) Nákladní list vydává dopravce. Nákladní list sestává ze čtyř dílů:

a) prvopis nákladního listu, který se vydá ve stanici určení se zásilkou příjemci,
b) účetní list, který doprovází zásilku ze stanice odesílací až do stanice určení a po splnění přepravní smlouvy zůstane dopravci, který zásilku vydal,
c) odběrný list, který doprovází zásilku ze stanice odesílací až do stanice určení a po potvrzení převzetí zásilky příjemcem zůstane dopravci, který zásilku vydal,
d) druhopis nákladního listu, který se vydá ve stanici odesílací odesílateli po přijetí zásilky k přepravě.

(2) Nákladní list obsahuje

a) název stanice odesílací a stanice určení,
b) jméno a příjmení, rodné číslo a adresu odesílatele, jde-li o fyzickou osobu,
c) obchodní jméno (název), identifikační číslo a sídlo odesílatele, jde-li o právnickou osobu,
d) jméno a příjmení a adresu příjemce, jde-li o fyzickou osobu, a obchodní jméno (název), identifikační číslo, pokud je odesílateli známo, a sídlo příjemce, jde-li o právnickou osobu,
e) pojmenování obsahu přepravované zásilky, včetně označení nebezpečných věcí,
f) hmotnost obsahu přepravované zásilky nebo jiný údaj o množství obsahu přepravované zásilky,
g) seznam listin, které jsou přiloženy k nákladnímu listu,
h) seznam listin, které s přepravovanou zásilkou souvisejí a nejsou k nákladnímu listu přiloženy, s uvedením místa jejich uložení,
i) obchodní jméno, identifikační číslo a sídlo dopravce, který uzavírá přepravní smlouvu,
j) číslo vozu,
k) identifikační údaje o plombách,
l) datum a hodina uzavření přepravní smlouvy,
m) podací a dodací číslo nákladního listu,
n) dovozné a poplatky s přepravou související,
o) potvrzení převzetí zásilky příjemcem s uvedením dne a hodiny převzetí.

---

[2]) Například zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).

Údaje v nákladním listu uvedené pod písmeny a) až h) vyplňuje odesílatel, ostatní údaje vyplňuje dopravce.

(3) Nákladní list může obsahovat další náležitosti stanovené ve smluvních přepravních podmínkách.

(4) K nákladnímu listu se přikládají listiny požadované správními úřady podle zvláštních právních předpisů[2]) a další listiny s přepravovanou zásilkou související.

(5) Účetní list nákladního listu se uschová u dopravce v číselném pořadí podle kalendářního roku nejméně pět roků od data ukončení přepravní smlouvy.

§ 6

Podmínky placení přepravného

Dovozné a další poplatky podle smluvních přepravních podmínek za provedení přepravy (dále jen „přepravné") hradí odesílatel, nedohodne-li se s dopravcem jinak. Nehradí-li přepravné odesílatel, uvede se dohodnutý způsob úhrady přepravného v nákladním listu.

§ 7

Věci vyloučené z přepravy

(1) Z přepravy jsou vyloučeny věci nebo živá zvířata,

a) jejichž přeprava je zakázána mezinárodní smlouvou[1]) nebo opatřeními správních úřadů, především z důvodů zdravotních a bezpečnostních,

b) které se rozměry, hmotností nebo úpravou nehodí k žádané přepravě s ohledem na zařízení dráhy nebo drážní vozidla nebo s ohledem na zajištění bezpečnosti provozování dráhy a drážní dopravy,

c) které lze přepravovat jen při splnění zvláštních podmínek (§ 13) a tyto podmínky nejsou splněny,

(dále jen „věci vyloučené z přepravy").

(2) Pokud věci vyloučené z přepravy podle odstavce 1 byly podány k přepravě a v nákladním listu nebyly správně pojmenovány a dopravce zjistil, že jsou obsahem vozové zásilky,

a) vozovou zásilku vrátí odesílateli, zadržel-li zásilku v odesílací stanici,

b) vozovou zásilku vyloučí z přepravy, zadržel-li zásilku na cestě, a o této skutečnosti vyrozumí odesílatele nebo příjemce.

§ 8

Přebírání vozové zásilky dopravcem a její vydávání příjemci

(1) Přepravovaná zásilka musí být balena, do vozu naložena a v něm uložena a zajištěna tak, aby při přepravě byla chráněna před ztrátou a poškozením a před vznikem škody vlivem její přirozené povahy a aby zásilka nezpůsobila škodu na jiné přepravované zásilce nebo na voze či na součástech dráhy nebo na životním prostředí a aby nedošlo k samovolnému pohybu přepravované zásilky nebo její části. Zjistí-li dopravce nesprávně uloženou nebo nezajištěnou zásilku, je oprávněn odmítnout přepravní smlouvu uzavřít.

(2) Zásilku nakládá na svou odpovědnost a zajišťuje proti případnému poškození při přepravě odesílatel. Vůz nebo zásilka, je-li to účelné a technicky možné, se opatřuje plombami, které, pokud nejsou porušeny, jsou důkazem o skutečnosti, že po dobu trvání přepravní smlouvy nedošlo k neoprávněné manipulaci se zásilkou.

(3) Před převzetím vozové zásilky k přepravě se dopravce v odesílací stanici přesvědčí, zda jsou splněny podmínky pro sjednání přepravní smlouvy, zejména zda

a) název stanice určení v nákladním listu odpovídá skutečnému názvu stanice a rozsahu poskytovaných přepravních služeb v této stanici,

b) číslo vozu uvedené v nákladním listu souhlasí s číslem na voze, v němž je zásilka naložena,

c) je možné započít požadovanou přepravu podávané zásilky po zjištění, že nebylo vyhlášeno přechodné omezení nebo zastavení drážní dopravy na přepravní cestě,

d) podle údajů v nákladním listu není překročena přípustná ložná hmotnost zásilky ve voze, dovolená hmotnost na nápravu a jiná omezení platná pro přepravní cestu,

e) jsou splněny zvláštní podmínky pro přepravu některých zásilek,

f) podle údaje v nákladním listu nejsou podávány k přepravě věci vyloučené z přepravy,

g) jsou splněna opatření správních úřadů, které musí odesílatel splnit před podejem zásilky k přepravě,

h) k nákladnímu listu jsou přiloženy listiny v něm uvedené jako jeho přílohy.

(4) Výdej vozové zásilky se provádí v přítomnosti zástupců dopravce a příjemce. Při předávání se dopravce přesvědčí, zda číslo vozu je totožné s číslem uvedeným v nákladním listu, zda nenastaly okolnosti nasvědčující tomu, že došlo k poškození nebo ztrátě zásilky, a není-li poškozen vůz. Dopravce vozovou zásilku předá příjemci po potvrzení o jejím převzetí na odběrném listu.

§ 9

Dodací lhůta

(1) Dodací lhůta pro přepravu zásilky z odesílací stanice do stanice určení se skládá z doby potřebné pro uzavření přepravní smlouvy a odeslání zásilky (dále jen „výpravní lhůta") a z doby potřebné pro přepravu zásilky z odesílací stanice do stanice určení a její přichystání příjemci k odběru (dále jen „přepravní lhůta").

(2) Dodací lhůta činí

a) pro vozové zásilky:

1. výpravní lhůta ..... 12 hodin,
2. přepravní lhůta – za každých i jen započatých 200 km ..... 24 hodin,

b) pro spěšniny:

1. výpravní lhůta ..... 12 hodin,
2. přepravní lhůta – za každých i jen započatých 400 km ..... 24 hodin,

nedohodne-li se dopravce s odesílatelem o dodací lhůtě jinak.

(3) Dodací lhůta začíná plynout od 0.00 hodin dne následujícího po dni, v němž byla přepravní smlouva uzavřena. Výpravní lhůta se do dodací lhůty započítá pouze jednou bez ohledu na počet zúčastněných dopravců na plnění jedné přepravní smlouvy. Přepravní lhůta se počítá za úhrnnou přepravní vzdálenost ze stanice odesílací do stanice určení. Přepravní vzdálenost se počítá v tarifních kilometrech.

(4) Dodací lhůta neplyne po dobu zadržení vozové zásilky na přepravní cestě z důvodu trvání přepravní překážky (§ 11).

§ 10

Změna přepravní smlouvy

(1) Přepravní smlouvu pro přepravu vozových zásilek je možno na návrh odesílatele zásilky změnit, požaduje-li vozovou zásilku

a) zadržet na cestě,

b) vrátit do odesílací stanice,

c) vydat jiné osobě než příjemci označenému v nákladním listu,

d) vydat v jiné stanici než ve stanici určení uvedené v nákladním listu.

(2) Odesílatel může od přepravní smlouvy odstoupit, jestliže vozová zásilka neopustila odesílací stanici.

(3) Přepravní smlouvu na návrh odesílatele nelze změnit v případech, jestliže příjemce

a) převzal vozovou zásilku,

b) požádal o zjištění stavu vozové zásilky z důvodu poškození nebo částečné ztráty vozové zásilky.

(4) Přepravní smlouvu nelze změnit, jestliže by návrh odesílatele na změnu přepravní smlouvy způsobil rozdělení zásilky.

§ 11

Přepravní překážky a překážky při dodání vozové zásilky

(1) Přepravní překážkou se rozumí závada na zásilce nebo poškození vozu, které z důvodu zajištění bezpečného provozování dráhy a drážní dopravy a zajištění bezpečnosti osob a životního prostředí znemožňuje další přepravu zásilky; tím není dotčena odpovědnost za vzniklou škodu. Přepravní překážkou je též okolnost, pro kterou nelze v další přepravě pokračovat z důvodu nesjízdnosti dráhy v důsledku živelní pohromy nebo nehody nebo jiného nepředvídaného narušení provozuschopnosti dráhy.

(2) Nemůže-li být přepravní smlouva plněna pro přepravní překážku, která vznikla v době od uzavření přepravní smlouvy až do jejího splnění a která bude trvat více než 48 hodin, dopravce neprodleně zpraví odesílatele zásilky o přepravní překážce prokazatelným způsobem a vyžádá si návrh, jak se zásilkou naložit. Nepodá-li odesílatel do 48 hodin od obdržení zprávy o vzniku přepravní překážky proveditelný návrh, jak se zásilkou naložit, dopravce ukončí přepravu a takováto zásilka se považuje za nevyzvednutou věc podle zvláštního právního předpisu.[3])

(3) Při přepravě živých zvířat nebo věcí podléhajících rychlé zkáze zpraví dopravce odesílatele o nemožnosti další přepravy vždy bez ohledu na dobu trvání přepravní překážky.

(4) Nemůže-li být přepravní smlouva splněna vydáním vozové zásilky dopravcem příjemci proto, že příjemce odmítá zásilku převzít nebo příjemce zásilky nelze zjistit, jde o překážku při dodání.

(5) Při vzniku překážky při dodání vozové zásilky z důvodu na straně příjemce podle odstavce 4 dopravce neprodleně zpraví odesílatele prokazatelným způsobem a vyžádá si návrh, jak se zásilkou naložit. Odesílatele rovněž upozorní, že nepodá-li proveditelný návrh do 48 hodin od obdržení zprávy o vzniku překážky, je zásilka považována za nevyzvednutou věc podle zvláštního právního předpisu.[3])

§ 12

Nepřevzetí vozové zásilky

(1) Za nepřevzatou vozovou zásilku se považuje zásilka, u které nastala překážka při dodání z důvodů na straně příjemce a odesílatel po výzvě dopravce nepodá ve lhůtě podle § 11 odst. 2 návrh, jak se zásilkou naložit, nebo je návrh neproveditelný.

(2) Za nepřevzatou vozovou zásilku, jejímž obsahem jsou věci podléhající rychlé zkáze nebo živá zvířata, se považuje zásilka, u které nastala překážka při

[3]) § 773 občanského zákoníku.

dodání z důvodů na straně příjemce a odesílatel po výzvě dopravce nepodá ve lhůtě do 24 hodin návrh, jak se zásilkou naložit, nebo je návrh neproveditelný.

(3) S nepřevzatou vozovou zásilkou zachází dopravce jako s nevyzvednutou věcí podle zvláštního právního předpisu.[3])

(4) Za nepřevzatou vozovou zásilku účtuje dopravce odesílateli ode dne následujícího po dni, kdy vyzval odesílatele, poplatek stanovený tarifem.[4])

(5) Jsou-li obsahem nepřevzaté vozové zásilky živá zvířata, je dopravce oprávněn podle zvláštního právního předpisu[3]) živá zvířata prodat. Do doby prodeje je dopravce povinen podle zvláštního právního předpisu[5]) o zvířata pečovat.

(6) Nelze-li nepřevzatou vozovou zásilku prodat podle odstavce 3, považuje se zásilka s výjimkou zásilky živých zvířat za odpad podle ustanovení zvláštního právního předpisu.[6])

(7) O zacházení s nepřevzatou vozovou zásilkou sepíše dopravce zápis.

Zvláštní podmínky pro přepravu vozových zásilek

§ 13

(1) Za zvláštních podmínek lze přepravovat jako vozové zásilky

a) nebezpečné věci,
b) zemřelé osoby,
c) věci podléhající rychlé zkáze,
d) živá zvířata,
e) kolejová vozidla na vlastních kolech,
f) odpady.

(2) Zásilky mimořádných rozměrů, neobvyklé hmotnosti nebo zvláštní úpravy a vojenský materiál[7]) lze přepravovat jen za podmínek obsažených v dohodě mezi odesílatelem a dopravcem uzavřené pro každou přepravu zvlášť. Tím nejsou dotčeny podmínky pro přepravu nebezpečných věcí (§ 14 až 16).

§ 14

Přeprava nebezpečných věcí

(1) Věci, které při přepravě nebo uložení mohou svými vlastnostmi způsobit výbuch, požár, poškození vozů, drážních zařízení nebo jiných věcí, jakož i úraz, otravu, popálení nebo onemocnění osob, se považují za nebezpečné. Nebezpečné věci jsou uvedeny v mezinárodní smlouvě,[1]) která současně upravuje podmínky jejich přepravy.

(2) Ve vnitrostátní přepravě nebezpečných věcí na dráze celostátní a na drahách regionálních se postupuje podle podmínek platných pro přepravu nebezpečných věcí v mezinárodní železniční přepravě stanovených mezinárodní smlouvou.[1])

(3) Při přepravě nebezpečných věcí není povolena změna přepravní smlouvy, nejedná-li se o přepravní překážku.

(4) Pro přepravu jaderných materiálů a radionuklidových zářičů musí být k nákladnímu listu odesílatelem přiloženo povolení k přepravě podle zvláštního právního předpisu.[8])

(5) Každá fyzická nebo právnická osoba, která je odesílatelem, dopravcem nebo příjemcem nebezpečných věcí uvedených v odstavci 1, ustanovuje bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí (dále jen „bezpečnostní poradce"), jestliže celkový objem přepravovaných nebezpečných věcí přesahuje 50 tun za kalendářní rok.

§ 15

(1) Bezpečnostním poradcem je fyzická osoba odborně způsobilá pro zajišťování podmínek nakládky, přepravy a vykládky nebezpečných věcí.

(2) Podmínky získání odborné způsobilosti bezpečnostního poradce jsou

a) úplné střední vzdělání,[9])
b) praxe v délce nejméně pěti let v oblasti nakládání s nebezpečnými věcmi,

---

[4]) § 2 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách.

[5]) Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění zákona č. 162/1993 Sb., zákona č. 193/1994 Sb., zákona č. 243/1997 Sb. a zákona č. 30/1998 Sb.

[6]) Zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech.
Vyhláška č. 337/1997 Sb., kterou se vydává Katalog odpadů a stanoví další seznamy odpadů (Katalog odpadů), ve znění vyhlášky č. 334/1999 Sb.
Vyhláška č. 338/1997 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady.

[7]) Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.

[8]) Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů (atomový zákon), ve znění zákona č. 83/1998 Sb.

[9]) § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon).

c) zdravotní způsobilost,[10])

d) vykonání zkoušky z odborných teoretických znalostí podle obsahového zaměření zkoušky, uvedeného v příloze č. 1, která je nedílnou součástí železničního přepravního řádu, před komisí ustanovenou Ministerstvem dopravy a spojů (dále jen „ministerstvo").

(3) Zkouška se vykoná před nejméně tříčlennou zkušební komisí složenou z odborníků z oblasti přepravy nebezpečných věcí. Předsedou komise je zaměstnanec ministerstva. Zkušební komise vyhotoví o vykonání zkoušky zkušební protokol, jehož nedílnou součástí jsou písemné zkušební testy vyplněné žadatelem a jejich bodové ohodnocení. Protokol o vykonání zkoušky s uvedením, zda žadatel prospěl či neprospěl, podepisují všichni členové komise.

(4) Před vykonáním zkoušky žadatel prokáže zkušební komisi svoji totožnost a předloží doklady podle odstavce 2 písm. b) a c) a doklad o zaplacení správního poplatku.[11]) Zkouška se provádí písemnou a ústní formou. Žadatel při zkoušce prospěl, jestliže dosáhl u zkoušky nejméně 80 % dosažitelného bodového hodnocení. Žadatel, který u zkoušky neprospěl, se může přihlásit k vykonání opravné zkoušky do tří měsíců od konání zkoušky. Opravnou zkoušku nelze opakovat.

(5) Žadatel, který u zkoušky prospěl, obdrží osvědčení o odborné způsobilosti bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí pro drážní nákladní dopravu. Osvědčení vydává ministerstvo v rámci výkonu státní správy v dopravě. Vzor osvědčení je uveden v příloze č. 2, která je nedílnou součástí železničního přepravního řádu. Platnost osvědčení je pět roků a lze ji prodloužit o stejnou dobu po absolvování atestační zkoušky u ministerstva. Atestační zkouškou se ověřují u držitele osvědčení zejména znalosti změn příslušných právních předpisů a pro její vykonání platí ustanovení odstavců 3 a 4.

§ 16

Bezpečnostní poradce v rámci své působnosti zejména

a) sleduje dodržování podmínek pro přepravu nebezpečných věcí, navrhuje opatření k odstranění zjištěných závad v rozsahu svého zaměření, dává podněty k provádění opatření pro dodržování podmínek bezpečnosti při přepravě a poskytuje poradenství při činnostech souvisejících s nakládáním s nebezpečnými věcmi,

b) zpracovává výroční zprávu o stavu dodržování podmínek pro přepravu nebezpečných věcí a předkládá ji právnické nebo fyzické osobě, pro kterou činnost bezpečnostního poradce vykonává; zprávy se uchovávají po dobu pěti roků a na vyžádání se předloží příslušnému úřadu státní správy,

c) zúčastňuje se zjišťování příčin mimořádných událostí, které jsou v příčinné souvislosti s nakládkou, přepravou a vykládkou nebezpečných věcí, vyhotovuje zprávy o těchto událostech a navrhuje okamžitá opatření při mimořádných událostech, které mohou ohrozit bezpečnost osob, majetek nebo životní prostředí,

d) využívá pro svou činnost informační systém pro preventivní a záchranná opatření v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí provozovaný ministerstvem v informační síti Internet.

§ 17

Přeprava zemřelých osob

(1) Rakev se zemřelou osobou lze přijmout k přepravě pouze jako rychlou vozovou zásilku. Přepravní smlouvu pro přepravu zemřelé osoby lze uzavřít, připojil-li odesílatel k nákladnímu listu povolení k přepravě vydané příslušným lékařem.[12]) Povolení k přepravě podle tohoto odstavce se ve stanici určení vydá příjemci při výdeji zásilky.

(2) Zemřelá osoba musí být uzavřena ve dvojité kovové rakvi nebo v kovové rakvi s další vnější rakví dřevěnou nebo vnější rakví z jiného vhodného materiálu. Rakev musí být zabezpečena ve voze proti posunutí.

(3) Při přepravě musí být zásilka se zemřelou osobou doprovázena průvodcem zásilky jedoucím ve stejném vlaku, pokud odesílatel zápisem v nákladním listu neprohlásí, že zajistil, aby příjemce vozové zásilky ji odebral ihned po podání zprávy o jejím příchodu do stanice určení.

(4) Ve voze, v němž je přepravována zemřelá osoba, smějí být přepravovány jen věci patřící k pohřbu. V jednom voze může být přepravováno i více zemřelých osob, je-li příjemcem jedna osoba.

§ 18

Přeprava věcí podléhajících rychlé zkáze

(1) Za věci podléhající rychlé zkáze (dále jen „snadno zkazitelné věci") se považují věci, které se

[10]) § 2 písm. b) bod 1 vyhlášky č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy.

[11]) Položka č. 22 přílohy k zákonu č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 85/1994 Sb.

[12]) § 27 vyhlášky č. 19/1988 Sb., o postupu při úmrtí a o pohřebnictví.

rychle kazí vlivem tepla nebo chladu. Přeprava uvedených věcí vyžaduje zvláštní opatření k zabránění změny povahy těchto věcí, zejména k jejich poškození, úbytku nebo k jinému znehodnocení přepravovaných snadno zkazitelných věcí.

(2) Snadno zkazitelné věci se přepravují podle jejich vlastností a ročního období

a) v chladicích vozech se strojním chlazením nebo bez tohoto zařízení (izotermické vozy),
b) v obyčejných krytých vozech s doplňkovým chladicím nebo vytápěcím zařízením na udržování stálé teploty,
c) v obyčejných krytých vozech, je-li to s ohledem na vlastnost přepravované zásilky a dobu její přepravy vhodné,
d) v chladicích (izotermických) kontejnerech.

(3) Věci chlazené nebo zmrazené se podávají k přepravě pouze v izotermických vozech nebo v chladicích kontejnerech. Při přepravě zmrazených potravin musí být dodrženy podmínky podle zvláštního právního předpisu.[13])

(4) Rozhodnutí, zda lze snadno zkazitelné věci přepravit izotermickým vozem nebo obyčejným vozem s doplňkovým zařízením na udržování stálé teploty nebo obyčejným vozem bez tohoto zařízení, přísluší odesílateli.

(5) Jsou-li snadno zkazitelné věci podány k přepravě v chladicím voze nebo v chladicím kontejneru nebo ve voze s doplňkovým zařízením na udržování stálé teploty, mohou být podány k přepravě též jako obyčejná vozová zásilka; jinak se snadno zkazitelné věci musí předat k přepravě jako rychlá vozová zásilka.

§ 19
Přeprava živých zvířat

(1) Živá zvířata lze podat k přepravě jen jako rychlou vozovou zásilku. Živá zvířata lze umístit ve voze beze schrán nebo ve schránách. Živá zvířata nelze přepravovat v otevřeném voze a ve voze bez přístupu vzduchu a nelze je přepravovat ve voze, v němž jsou naložené nebezpečné věci nebo věci, které mohou zvířata poranit nebo vyvolat nepřiměřené působení stresových vlivů.

(2) Na přepravu zásilky živých zvířat se vztahuje též zvláštní právní předpis.[2])

(3) Odesílatel zajistí podle druhu přepravovaných zvířat a doby přepravy péči o živá zvířata po dobu přepravy, a to buď průvodcem z odesílací stanice až do stanice určení, nebo tuto péči zajistí, pokud vzniká potřeba, ve vhodných stanicích na přepravní cestě. Přepravovaná zvířata musí mít dostatek pitné vody a krmiva, odpovídající době přepravy.

(4) Schrány s živými zvířaty musí být zabezpečeny tak, aby se během přepravy nepřevrátily, byly ve svislé poloze dnem dolů a zvířata v nich nebyla vystavena nepřiměřeným otřesům nebo působení nepříznivých klimatických změn.

(5) Živá zvířata přepravována beze schrán se přepravují ve vozech vybavených zásobníkem pitné vody a prostorem pro krmivo.

(6) Vozy, v nichž jsou přepravována živá zvířata, musí být na vozové skříni označeny příslušným symbolem přepravy živých zvířat.

§ 20
Přeprava kolejových vozidel na vlastních kolech

(1) Drážní vozidlo,[14]) které není ve vlastnictví dopravce přepravujícího zásilku, (dále jen „kolejové vozidlo na vlastních kolech") lze přepravovat jako vozovou zásilku za těchto podmínek:

a) přepravované kolejové vozidlo na vlastních kolech musí být způsobilé k jízdě ve vlaku,[15])
b) hnací kolejové vozidlo na vlastních kolech může být doprovázeno průvodcem pověřeným odesílatelem.

(2) Způsobilost hnacího kolejového vozidla na vlastních kolech k přepravě ve vlaku prokazuje odesílatel svým prohlášením o způsobilosti vozidla k jízdě ve vlaku,[15]) které připojí k nákladnímu listu.

§ 21
Přeprava odpadů

(1) Pro nakládání s odpady spočívající v jejich přepravě platí ustanovení zvláštních právních předpisů.[6]) Jako vozovou zásilku bez zvláštních opatření lze přepravovat pouze odpady, které nejsou nebezpečné životnímu prostředí nebo zdraví lidí a nevyžadují zvláštní režim nakládání s nimi.

(2) Nebezpečné odpady, které jsou nebezpečné životnímu prostředí a vyžadují zvláštní režim nakládání s nimi, včetně odpadů, na které se vztahuje zpřísněný režim nakládání, lze jako vozovou zásilku přepravit jen při splnění podmínek stanovených mezinárodní smlouvou.[1])

---

[13]) § 4 vyhlášky č. 326/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro zmrazené potraviny.

[14]) § 59 vyhlášky č. 173/1995 Sb., kterou se vydává dopravní řád drah.

[15]) § 34 vyhlášky č. 173/1995 Sb.

(3) Při přepravě odpadů není povolena změna přepravní smlouvy, nejedná-li se o přepravní překážku.

ČÁST TŘETÍ

PŘEPRAVA SPĚŠNIN

§ 22

Přepravní doklad a jeho náležitosti

(1) Spěšninu podává k přepravě odesílatel s vyplněným přepravním listem.

(2) Přepravní list vydává dopravce. Přepravní list sestává ze čtyř dílů:

a) prvopis přepravního listu, který se vydá ve stanici určení se spěšninou příjemci,
b) účetní list, který doprovází spěšninu ze stanice odesílací až do stanice určení a po splnění přepravní smlouvy zůstane dopravci, který spěšninu vydal,
c) odběrný list, který po potvrzení spěšniny příjemcem zůstane dopravci, který spěšninu vydal,
d) druhopis přepravního listu, který se vydá ve stanici odesílací odesílateli po přijetí spěšniny k přepravě.

(3) Přepravní list obsahuje

a) název stanice odesílací a název stanice určení,
b) jméno a příjmení, rodné číslo a adresu odesílatele, jde-li o fyzickou osobu, obchodní jméno (název), identifikační číslo a sídlo odesílatele, jde-li o právnickou osobu,
c) jméno a příjmení a adresu příjemce, jde-li o fyzickou osobu, obchodní jméno (název), identifikační číslo, pokud je odesílateli známo, a sídlo příjemce, jde-li o právnickou osobu,
d) pojmenování (obsah) spěšniny,
e) počet kusů a druh obalu,
f) dovozné a poplatky s přepravou související,
g) poznámku dopravce o stavu spěšniny nebo o stavu jejího obalu,
h) potvrzení převzetí zásilky příjemcem s uvedením dne a hodiny převzetí.

Údaje v přepravním listu uvedené pod písmeny a) až e) vyplňuje odesílatel, ostatní údaje vyplňuje dopravce.

§ 23

Podej a výdej spěšniny

(1) Při podeji spěšniny v odesílací stanici zaplatí odesílatel dovozné a další poplatky spojené s přijetím spěšniny k přepravě. Částky vzniklé během přepravy a ve stanici určení zaplatí příjemce při odběru spěšniny, nedohodne-li se dopravce s odesílatelem jinak.

(2) Přijetím spěšniny k přepravě a zaplacením dovozného odesílatelem, které potvrdí dopravce vydáním orazítkovaného druhopisu přepravního listu odesílateli, je přepravní smlouva uzavřena. Vyplněný přepravní list potvrzený dopravcem je dokladem o uzavření přepravní smlouvy.

(3) Spěšnina, vyžaduje-li to její povaha, musí být balena tak, aby byla chráněna před ztrátou nebo poškozením, aby nemohla způsobit škodu při přepravě na voze, jakož i na ostatních přepravovaných zásilkách. Dopravce může v přepravním listu poznamenat stav spěšniny nebo stav jejího obalu. Tento údaj musí být odesílatelem potvrzen v přepravním listu; odmítne-li odesílatel údaj potvrdit, je dopravce oprávněn odmítnout přijmout spěšninu k přepravě.

(4) Dopravce přepraví spěšninu ze stanice odesílací do stanice určení a ve sjednané dodací lhůtě vyrozumí příjemce, že spěšnina je přichystána k odběru.

(5) Dopravce ve stanici určení odevzdá příjemci prvopis přepravního listu a vydá mu spěšninu po potvrzení převzetí spěšniny na odběrném listu.

(6) Ustanovení části druhé železničního přepravního řádu upravující věci vyloučené z přepravy, změnu přepravní smlouvy, vznik překážky při dodání zásilky a při nepřevzetí zásilky příjemcem a dále upravující zvláštní podmínky pro přepravu nebezpečných věcí, snadno zkazitelných věcí a živých zvířat platí pro přepravu spěšnin přiměřeně.

ČÁST ČTVRTÁ

NÁROKY Z PŘEPRAVNÍ SMLOUVY

§ 24

Ztráta přepravované zásilky

(1) Zásilka se považuje za ztracenou, nebyla-li dopravcem přichystána k odběru ve stanici určení do 30 dnů ode dne následujícího po dni uzavření přepravní smlouvy.

(2) Jestliže se zásilka považovaná podle odstavce 1 za ztracenou nalezne do jednoho roku od doby, kdy měla být dodána, dopravce o tom vyrozumí prokazatelně příjemce, je-li znám jeho pobyt nebo je-li možné ho zjistit. Není-li možné vyrozumět příjemce zásilky, vyrozumí dopravce odesílatele.

(3) Do 30 dnů po obdržení zprávy podle odstavce 2 může odesílatel zásilky požadovat, aby zásilka byla vydána v některé stanici na cestě. V takovém případě odesílatel zaplatí přepravné z odesílací stanice do stanice dodání zásilky a vrátí vyplacenou náhradu za ztrátu zásilky. Právo na náhradu škody vzniklé na zásilce překročením dodací lhůty není tímto dotčeno.

(4) Nepožádá-li odesílatel o výdej nalezené zásilky ve lhůtě podle odstavce 3 nebo byla-li zásilka nalezena až po uplynutí jednoho roku od možné doby

vydání, dopravce s ní zachází jako s nevyzvednutou věcí.[3])

(5) Při částečné ztrátě zásilky platí ustanovení odstavců 1, 2, 3 a 4 přiměřeně.

§ 25

Zjišťování stavu zásilky při částečné ztrátě nebo poškození

(1) Zjistí-li dopravce zjevnou porušenost nebo neúplnost zásilky nebo okolnosti tomu nasvědčující, bez zbytečného odkladu

a) zjistí stav zásilky a její hmotnost, je-li zásilka ve stanici určení přichystána k odběru; v průběhu přepravy zjistí stav zásilky a její hmotnost, jen pokud je to možné; vždy musí být přijata opatření k zabránění dalšímu porušení nebo úbytku zásilky,

b) zjistí rozsah a příčiny škody a okamžik jejího vzniku, pokud je to možné zjistit,

c) sepíše zápis o stavu zásilky.

(2) Zjistí-li příjemce zásilky zjevnou porušenost nebo neúplnost zásilky nebo okolnosti tomu nasvědčující, požádá dopravce nejpozději při převzetí zásilky o zjištění stavu zásilky a sepsání zápisu o stavu zásilky.

(3) Je-li zásilka poškozená nebo neúplná nebo nastaly-li okolnosti tomu nasvědčující a dopravce při přejímce zásilky příjemcem odmítá zjistit stav zásilky a sepsat o tom zápis, je příjemce oprávněn odmítnout převzetí zásilky.

(4) Za okolnosti, podle nichž se má za to, že došlo k porušení nebo k částečné ztrátě zásilky vzniklé v době trvání přepravní smlouvy, se považují zejména

a) chybějící nebo porušené nebo neúplné plomby na zásilce nebo na voze, nebo jsou-li zásilka nebo vůz opatřeny plombami, které neodpovídají identifikaci uvedené v nákladním listu,

b) viditelné stopy porušení zásilky, např. vytékání, troušení nebo sypání obsahu zásilky,

c) zjevné poškození vozu (např. poškozená střecha, podlaha nebo skříň),

d) překročení dodací lhůty u snadno zkazitelných věcí.

(5) Zápis o stavu zásilky sepsaný podle odstavců 1 a 2 vydá dopravce příjemci zdarma.

§ 26

Uplatňování práva z přepravní smlouvy

(1) Právo z přepravní smlouvy může uplatnit odesílatel nebo příjemce zásilky (dále jen „oprávněný"). Právo z přepravní smlouvy musí být uplatněno písemnou žádostí u dopravce, který zásilku vydal nebo měl vydat.

(2) Při uplatňování práva z přepravní smlouvy předloží oprávněný příslušnou část přepravního dokladu spolu se zápisem o stavu zásilky, byl-li sepsán.

(3) Při uplatnění práva z přepravní smlouvy oprávněný předloží další doklady, jsou-li potřebné k dalšímu prokázání uplatněného práva.

(4) Doklady podle předchozích odstavců se předkládají vždy v originálech nebo úředně ověřených opisech. Byly-li předloženy opisy originálů příslušných přepravních dokladů, oprávněný předloží dopravci originály přepravních dokladů nejpozději před vyřízením uplatněného práva z přepravní smlouvy k záznamu o vyřízení uplatněného práva.

(5) Uplatněné právo z přepravní smlouvy vyřídí dopravce nejpozději do tří měsíců ode dne doručení žádosti.

§ 27

Podmínky a rozsah náhrady škody

(1) Vznikla-li příjemci překročením dodací lhůty jiná škoda než škoda na přepravované zásilce, hradí dopravce příjemci na jeho žádost prokázanou škodu, nejvýše však ve výši dovozného.

(2) Za škodu vzniklou na zásilce překročením dodací lhůty hradí dopravce oprávněnému skutečně vzniklou škodu na zásilce prokázanou oprávněným.

(3) Za překročení dodací lhůty pro přepravu zásilky dopravce uhradí oprávněnému na jeho žádost částku ve výši jedné desetiny dovozného za každých započatých 24 hodin, o které byla dodací lhůta překročena, nejvýše však polovinu dovozného.

(4) Kromě náhrady škody vzniklé na zásilce při úplné nebo částečné ztrátě zásilky nebo při poškození zásilky vrátí dopravce oprávněnému zaplacené přepravné.

(5) Pokud je součet náhrad při částečné ztrátě zásilky a poškození zásilky vyšší než náhrada škody při úplné ztrátě zásilky, nesmí náhrada škody oprávněnému překročit výši náhrady škody při úplné ztrátě zásilky.

ČÁST PÁTÁ

PLNĚNÍ PŘEPRAVNÍ SMLOUVY VÍCE DOPRAVCI

§ 28

(1) Je-li zásilka na jedné přepravní cestě přepravována postupně více dopravci, uzavírá se pouze jedna přepravní smlouva platná po celé přepravní cestě. Podrobnosti pro plnění jedné přepravní smlouvy více dopravci se upraví smlouvou o vzájemném vztahu mezi dopravci.

(2) Pro přepravu zásilky uskutečňovanou více

dopravci na jednu přepravní smlouvu uzavírá s odesílatelem přepravní smlouvu převzetím zásilky k přepravě a potvrzením přijetí zásilky k přepravě v přepravním dokladu dopravce, u kterého je zásilka k přepravě podána.

(3) Na dopravce, který převzal zásilku s přepravním dokladem od předchozího dopravce za účelem dalšího plnění uzavřené přepravní smlouvy, přecházejí závazky dopravce vyplývající z přepravní smlouvy. Přebírající dopravce potvrdí převzetí zásilky od předchozího dopravce v přepravním dokladu s vyznačením data a doby převzetí.

(4) Dopravce, který převzal zásilku podle odstavce 3, přepraví zásilku po části přepravní cesty, již zajišťuje, a nemá-li být na předmětné části přepravní cesty přeprava podle přepravní smlouvy ukončena, předá zásilku dalšímu dopravci.

(5) Uzavřel-li dopravce přepravní smlouvu, na jejímž plnění se podílí více dopravců, přísluší každému zúčastněnému dopravci podíl z celkového dovozného ve výši odpovídající délce úseku přepravní cesty, kterou zajišťoval, není-li ve smlouvě o vzájemném vztahu mezi dopravci dohodnuto jinak.

§ 29

(1) Za škodu vzniklou na zásilce, provádí-li přepravu více dopravců, odpovídá dopravce, u něhož při plnění přepravní smlouvy škoda na přepravované zásilce vznikla. Je-li škoda způsobena několika dopravci, odpovídá každý z nich za škodu, kterou způsobil. Nelze-li zjistit, u kterého dopravce ke vzniku škody došlo, odpovídají za škodu všichni zúčastnění dopravci v poměru podle délky úseku přepravní cesty, kterou zajišťovali.

(2) Oprávněný uplatní právo z přepravní smlouvy vždy u dopravce, který zásilku příjemci vydal nebo podle přepravní smlouvy měl vydat.

(3) Uznanou náhradu vzniklé škody při úplné nebo částečné ztrátě nebo při poškození zásilky v rozsahu podle předchozích ustanovení nebo náhradu za překročení dodací lhůty uhradí oprávněnému dopravce, u kterého bylo právo z přepravní smlouvy uplatněno, i v případech, jestliže úplnou nebo částečnou ztrátu nebo poškození zásilky nebo překročení dodací lhůty nezpůsobil.

(4) Nebyla-li dodržena dodací lhůta zásilky z příčin u více dopravců, rozdělí se náhrada mezi dopravce v poměru opoždění zásilky vzniklého v době jimi uskutečňované přepravy.

§ 30

Pro vzájemné předávání zásilek mezi dopravci platí ustanovení o přebírání zásilky dopravcem a její vydávání příjemci a ustanovení o zjišťovní stavu zásilky při částečné ztrátě nebo poškození přiměřeně, není-li smlouvou o vzájemném vztahu mezi dopravci dohodnuto jinak.

ČÁST ŠESTÁ

OBSAH SMLUVNÍCH PŘEPRAVNÍCH PODMÍNEK

§ 31

Smluvní přepravní podmínky dopravce

(1) Dopravce vyhlašuje smluvní přepravní podmínky[16]) v Přepravním a tarifním věstníku, vydávaném ministerstvem, případně je zveřejňuje i na místě obvyklém pro podávání informací veřejnosti.

(2) Smluvní přepravní podmínky vyhlášené podle odstavce 1 nesmějí být v rozporu s ustanoveními železničního přepravního řádu ani s ustanoveními ostatních právních předpisů a mohou obsahovat podrobnosti postupů, zejména při

a) objednávce přepravy a výběru druhu vozu,
b) vyrozumívání příjemce o došlé zásilce a převzetí zásilky,
c) nakládání, ukládání a zajišťování zásilek ve voze a používání přepravních obalů,
d) zajišťování vozů a vozových zásilek plombami, včetně jejich vzoru, evidence a manipulace s nimi,
e) přepravě spěšnin,
f) přepravě zásilek živých zvířat a zásilek doprovázených průvodcem,
g) přepravě kolejových vozidel na vlastních kolech,
h) vykládce zásilek a odevzdání prázdného vozu dopravci,
i) uplatňování práva z přepravní smlouvy,
j) nakládání se zásilkou při zjištěném poškození drážního vozidla,
k) změně přepravní smlouvy, odstoupení od přepravní smlouvy,
l) zjištěném poškození nebo ztrátě přepravované zásilky,
m) vzniku přepravní překážky a překážky při dodání vozové zásilky.

(3) Uzavřením přepravní smlouvy přistupuje odesílatel na smluvní přepravní podmínky vyhlášené do-

[16]) § 37 zákona č. 266/1994 Sb.

pravcem, pokud se dopravce s odesílatelem nedohodnou na jiných nebo dalších smluvních podmínkách.

ČÁST SEDMÁ
SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 32
Společná ustanovení

(1) Přepravní doklady mohou mít též podobu elektronického záznamu, pokud postupy užité při záznamu a zpracování údajů zaručují funkční rovnocennost přepravních dokladů vydaných dopravcem v písemné podobě.

(2) Tarify[4]) pro přepravu vozových zásilek a zásilek spěšnin včetně jejich změn vydává dopravce. Vydání tarifů dopravce oznamuje v Přepravním a tarifním věstníku a výpisy z nich zveřejňuje i na místě obvyklém pro podávání informací veřejnosti. Na požádání informuje odesílatele o platných tarifech a jejich změnách.

§ 33
Účinnost

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. července 2000 s výjimkou ustanovení § 14 odst. 5, § 15 a 16, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2003.

Předseda vlády:
Ing. **Zeman** v. r.

Ministr dopravy a spojů:
doc. Ing. **Peltrám**, CSc. v. r.

Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 1/2000 Sb.

Obsahové zaměření zkoušky bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí

Prokázání znalostí podmínek pro přepravu nebezpečných věcí na dráze celostátní a na dráhách regionálních v tomto rozsahu:

1. Klasifikace nebezpečných věcí (fyzikální, chemické a toxické vlastnosti látek a předmětů)
2. Požadavky na balení nebezpečných věcí (druhy obalů)
3. Označování nebezpečných věcí (nápisy, nálepky, kódy)
4. Záznamy v přepravních dokladech
5. Druh zásilky a omezení při přepravě (hromadný substrát, přeprava v kotlových vozech, kontejnerech a nádržích)
6. Zákazy společné nakládky některých druhů nebezpečných věcí
7. Omezení přepravovaného množství některých druhů nebezpečných věcí
8. Požadavky na manipulaci a skladování nebezpečných věcí
9. Čištění a odvětrávání před nakládkou a po vykládce nebezpečných věcí (kotlové vozy, kontejnery, nádrže)
10. Požadavky na technické vybavení přepravních prostředků pro přepravu nebezpečných věcí.

Orientační znalost podmínek pro přepravu nebezpečných věcí v ostatních druzích dopravy

Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR)

Evropská dohoda o mezinárodní přepravě nebezpečných věcí po vnitrozemských vodních cestách (ADN) a její přílohy

Předpisy pro přepravu nebezpečných věcí po Rýně (ADN-R)

Mezinárodní předpis o přepravě nebezpečného zboží na moři (IMDG Code)

Technické instrukce pro bezpečnou přepravu nebezpečného zboží v letecké dopravě (ICAO)

Příloha č. 2 k nařízení vlády č. 1/2000 Sb.

Vzor

Osvědčení

o odborné způsobilosti bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí

Osvědčení číslo .....

Jméno ..... Příjmení .....

Rodné číslo .....

Státní příslušnost .....

Platnost osvědčení do .....

Držitel tohoto osvědčení je odborně způsobilý pro zajišťování podmínek nakládky, přepravy a vykládky nebezpečných věcí pro

drážní nákladní dopravu

Osvědčení vydal .....

Datum ..... Razítko, podpis .....

Platnost osvědčení prodloužena do .....

Platnost osvědčení prodloužil .....

Datum ..... Razítko, podpis .....

2

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 23. listopadu 1999 v plénu o návrhu Ing. P. N. na zrušení části ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) občanského soudního řádu ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“

takto:

Ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 519/ /1991 Sb., ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“ se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Odůvodnění

Navrhovatel podal ústavní stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. března 1998 sp. zn. 28 Ca 317/97, kterým bylo zastaveno řízení ve věci jeho žaloby proti rozhodnutí prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) ze dne 20. května 1997 č. j. 1199/95-140/3-RK. Tímto rozhodnutím byl zamítnut navrhovatelův rozklad proti rozhodnutí NKÚ ze dne 12. prosince 1995 č. j. 95/22-SK/46 a bylo potvrzeno uložení pokuty ve výši 50 000 Kč podle § 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu. Toto ustanovení stanoví:

„(1) Fyzické osobě, která zaviněně způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost podle § 24 tohoto zákona, může Úřad uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

(2) Pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolujícími.

(3) Pokutu lze uložit do jednoho měsíce ode dne nesplnění povinnosti.

(4) Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky.

(5) Pokuty vymáhá Úřad.“.

Navrhovatel tvrdí, že usnesením Městského soudu v Praze byla porušena jeho práva na soudní ochranu včetně přezkumu zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy, jak mu je ústavně zaručuje čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). K tomuto porušení došlo podle jeho názoru v souvislosti s uplatněním § 248 odst. 2 písm. e) občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“). Ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř., ve znění zákona č. 519/1991 Sb., stanoví, že ve správním soudnictví soudy rovněž nepřezkoumávají:

„rozhodnutí správních orgánů předběžné, procesní nebo pořádkové povahy včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“.

Toto ustanovení je podle jeho tvrzení ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“ v rozporu s čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Navrhovatel využil možnosti dané mu § 64 odst. 1 písm. d) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, a spolu s ústavní stížností podal návrh na zrušení části ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř. ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“. Vzhledem k tomu II. senát Ústavního soudu posoudil splnění podmínek podle § 74 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost byla podána včas, oprávněným navrhovatelem, který byl řádně zastoupen, návrh není nepřípustný a Ústavní soud je k jeho projednání příslušný. Návrh nebyl shledán ani zjevně neopodstatněným.

Protože k tvrzenému zásahu do základního práva došlo za přímé aplikace ustanovení, které je předmětem návrhu, došel II. senát Ústavního soudu k závěru, že jsou splněny podmínky § 78 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb. Proto řízení o ústavní stížnosti svým usnesením z 21. října 1998 č. j. II. ÚS 254/98-24 přerušil a návrh na zrušení části předmětného ustanovení o.s.ř. postoupil plénu Ústavního soudu k rozhodnutí podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“).

I.

Navrhovatel uvádí, že v řízení před Městským soudem v Praze se domáhal zrušení rozhodnutí NKÚ, kterým mu byla uložena pořádková pokuta ve výši 50 000 Kč, když na něm podle jeho názoru NKÚ vyžadoval splnění povinnosti, která není uložena zákonem. Rovněž formálně nebyl postup NKÚ bez závad. Městský soud v Praze však rozhodl tak, že řízení v této věci zastavil, přičemž své rozhodnutí odůvodnil odkazem na § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř., podle kterého soudy ve správním soudnictví nepřezkoumávají rozhodnutí správních orgánů předběžné, procesní nebo pořádkové povahy včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách.

Podle navrhovatelova názoru předmětné ustanovení o.s.ř. ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách" v rozporu s ústavními předpisy vylučuje ze soudního přezkumu řadu rozhodnutí rozdílné povahy. Může se jednat o pořádkovou pokutu 200 Kč podle správního řádu, ale i o pokuty podle § 71 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve výši 10 000 Kč, obdobnou pokutu podle § 62 odst. 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, nebo dokonce pokutu do 500 000 Kč podle § 11 zákona č. 136/1994 Sb., o barvení a značkování některých uhlovodíkových paliv a maziv a o opatřeních s tím souvisejících. Všechny pokuty ukládá správní orgán, může je uložit opakovaně a všechny jsou výslovně jako pořádkové pokuty označeny. Jedná se o mimořádně závažný zásah do sféry práv individua, který může způsobit i ekonomickou likvidaci takto postiženého subjektu. Proto je třeba s ohledem na čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy chápat právo zákonodárce vyloučit možnost přezkumu rozhodnutí orgánu veřejné správy velmi restriktivně. To plyne z čl. 4 odst. 4 Listiny, podle kterého musí být při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod šetřeno jejich podstaty a smyslu.

Dle navrhovatelova právního názoru je proto neústavní paušální vyloučení soudního přezkumu všech tzv. pořádkových pokut bez jejich dalšího rozlišení. Na jedné straně chápe snahu zákonodárce zamezit neúměrně vysoký nápad soudům v těchto věcech, na druhé straně však řada takových pokut může na osobu delikventa velmi tíživě dopadnout. Postačí přitom zrušení slov „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách", neboť pak bude moci soud sám posoudit, zda určitá pokuta má povahu rozhodnutí povahy výlučně pořádkové (např. pokuty podle správního řádu), nebo zda vzhledem k okolnostem, intenzitě, výši sankce zasahuje též do práv hmotněprávní povahy. Nyní tuto možnost uvážení soud nemá a řízení musí zastavit bez přezkoumávání věci samé.

V této souvislosti též poukázal na zákon č. 36/1876 ř. z., který ve svém § 3 obsahoval podstatně užší výluky ze správního přezkumu, takže právní úprava do roku 1952 poskytovala občanům podstatně vyšší standard právní ochrany, než činí úprava dnešní.

II.

Na výzvu soudce zpravodaje se k návrhu vyjádřili účastníci řízení. Za Senát Parlamentu České republiky se vyjádřila jeho předsedkyně Libuše Benešová, která uvedla, že zákon č. 519/1991 Sb., kterým bylo předmětné ustanovení vneseno do o.s.ř., byl přijat na 18. schůzi Federálního shromáždění dne 5. listopadu 1991, když ve Sněmovně lidu pro něj hlasovalo 87 z 92 přítomných poslanců a ve Sněmovně národů v české části 55 poslanců a ve slovenské části 52 poslanců ze 107 přítomných. Senát se novelou o.s.ř. v této části nezabýval. Je věcí Ústavního soudu, aby posoudil ústavnost návrhu napadeného ustanovení o.s.ř.

Za Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky se vyjádřil její předseda prof. Ing. Václav Klaus, CSc., který uvedl, že zákon č. 519/1991 Sb. byl přijat potřebnou většinou poslanců a byl řádně vyhlášen. Z věcného hlediska připomněl obsah důvodové zprávy k tomuto zákonu, ze které vyplývá, že pravomoc soudů ve správním soudnictví je stanovena tzv. generální klauzulí. Okruh věcí, které by měly být vyloučeny z přezkumu, je vymezen v § 248 o.s.ř., přičemž jednotlivé výjimky jsou formulovány obecně, a vztahují se proto na všechna rozhodnutí bez ohledu na to, o jaký právní předpis se opírají. Jejich výklad by měl být restriktivní, neboť mají povahu výjimky z generální klauzule. Rozhodnutí o pořádkových pokutách je institutem, který má sloužit k tomu, aby např. kontrolní orgán měl účinný nástroj k tomu, aby mohl plnit povinnosti, k nimž je zákonem a Ústavou přímo určen. Není vyloučeno, aby rozhodnutí o pořádkové pokutě zasáhlo do ústavně zaručených práv a svobod. To ale není předmětem stížnosti, neboť stěžovatel napadá protiústavnost vyloučení přezkumu takového rozhodnutí soudem, nikoli protiústavnost pořádkového deliktu jako takového. Tento stěžovatelův názor předseda Poslanecké sněmovny nesdílí.

III.

Ústavní soud nejdříve přikročil k posouzení formálních náležitostí podaného návrhu. Návrh byl podán oprávněným stěžovatelem za podmínek uvedených v § 74 zákona č. 182/1993 Sb. Rovněž podmínky přípustnosti

podle § 66 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb. byly v daném případě splněny. Návrh byl shledán přípustným a Ústavní soud mohl dále postupovat podle směrnic § 68 zákona č. 182/1993 Sb.

IV.

Pokud jde o ústavnost § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř. ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách", došel Ústavní soud k závěru, že toto ustanovení není v souladu s čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen „Pakt") ve spojení s čl. 1 Listiny a čl. 1 a 4 Ústavy.

V daném případě Ústavní soud provádí abstraktní kontrolu ústavnosti bez ohledu na to, že podnětem k jejímu provedení byla ústavní stížnost. Pokud návrh splnil požadavky zákona č. 182/1993 Sb., je třeba s ním zacházet stejně jako s návrhy jiných oprávněných navrhovatelů podle § 64 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb. Nejde proto o hodnocení pokuty v konkrétním případě navrhovatele (§ 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb.), nýbrž o hodnocení pojmu „pořádková pokuta" použitého obecně v § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř. v jeho plném významu, tj. i tam, kde se výslovně o „pořádkové" pokutě nehovoří, jestliže však tato pokuta má „pořádkový" charakter. Navrhovatel sice tvrdí, že tento pojem „pořádková" používají všechny jím uvedené předpisy, právě v případě vůči němu použitého § 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb. to však neodpovídá skutečnosti. Věc byla Ústavním soudem posouzena takto.

Tento pojem používá řada právních předpisů z oboru civilního, trestního a správního procesního práva a právní předpisy upravující postavení a působnost orgánů kontroly a inspekce. Tato rozhodnutí jsou konstruována jako civilněprocesní, trestněprocesní nebo správněprocesní sankce, tedy opatření, která mají pomoci zajistit hladký průběh určitého řízení a součinnost jeho účastníků v případě, že by nebyli ochotni se na řízení podílet způsobem, který stanoví zákon (dostavit se, předložit požadované listiny, vydat věci důležité pro řízení atd.), nebo by jeho průběh jinak ztěžovali či dokonce mařili. Proto je možno je ukládat i opakovaně, dokud nebude odpovídající průběh řízení zajištěn (neplatí zásada, ne bis in idem).

Sankce v podobě pořádkové pokuty ukládaná správními orgány jako pořádkové opatření přitom byla původně konstruována více jako upozornění na povinnost respektovat stanovená pravidla a nedosahovala stupně represe nebo prevence ve smyslu trestněprávních a správnětrestních deliktů. Jako příklad lze uvést § 45 odst. 1 správního řádu, podle kterého tomu, kdo ztěžuje postup řízení, zejména tím, že se bez závažných důvodů nedostaví na výzvu ke správnímu orgánu, ruší přes předchozí napomenutí pořádek, bezdůvodně odmítá svědeckou výpověď, předložení listiny nebo provedení ohledání, může správní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 200 Kč; u vojáků v činné službě a u příslušníků veřejných ozbrojených sborů odevzdá věc k vyřízení podle kázeňských předpisů. V posledních letech je však patrná tendence ke zvyšování částek, které se v podobě „pořádkových pokut" ukládají.

Obdobnou povahu jako pořádkové pokuty ve správním řízení mají i pořádková opatření v kontrolní a inspekční činnosti. I zde je jejich posláním zajistit náležitý průběh kontrolní akce, která by zpravidla byla neproveditelná bez součinnosti kontrolovaných. Kromě toho jsou zde ve srovnání s procesními pořádkovými opatřeními některé zvláštnosti souvsející s povahou kontrolní činnosti samotné. Pokud jde o kontrolní činnost kontrolorů NKÚ, jsou při provádění kontroly podle § 21 zákona č. 166/1993 Sb. oprávněni:

a) vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly;
b) požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží;
c) seznamovat se s utajovanými skutečnostmi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zvláštního zákona;
d) požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných, ústních a písemných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech;
e) zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů;
f) požadovat, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků;
g) používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.

Podle § 24 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb. jsou kontrolované osoby povinny poskytnout součinnost od-

povídající uvedeným oprávněním kontrolujících (§ 21 zákona č. 166/1993 Sb.). Fyzické osoby nemají povinnost podle § 21 písm. d) zákona č. 166/1993 Sb., jestliže by jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. Pokud tuto součinnost neposkytnou, může jim NKÚ podle § 28 odst. 1 až 3 zákona č. 166/1993 Sb. uložit do jednoho měsíce ode dne nesplnění povinnosti pokutu až do výše 50 000 Kč, a to i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolujícími. Podobná pravidla stanoví kontrolní řád podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Souhrnná výše opatření, které je zde výslovně označeno jako „pořádková" pokuta, však nemůže přesáhnout 200 000 Kč.

Ústavní soud v daném případě došel k závěru, že i když v zákoně č. 166/1993 Sb. tato pokuta není výslovně označena jako pořádková, znaky pořádkové pokuty ve smyslu pořádkového opatření správního orgánu naplňuje. Plyne to z její povahy, cíle a účelu. NKÚ při výkonu kontrolní činnosti je vybaven vrchnostenskými oprávněními vůči kontrolovaným subjektům (srov. § 21 zákona č. 166/1993 Sb.). Při kontrole postupuje právně upraveným způsobem, ve kterém je oprávněn vyžadovat plnění zákonem stanovených povinností na straně kontrolovaných subjektů. Jestliže kontrolovaný subjekt, který má uloženu takovou povinnost, tuto povinnost nesplní a ztěžuje nebo maří kontrolní akci, může být její splnění vynucováno pořádkovým opatřením v nejrůznější podobě včetně pokuty. Pokuta podle § 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb. má přitom nepochybně povahu opatření, které je v § 19 zákona č. 552/1991 Sb. označeno jako pořádková pokuta.

Ústavní soud však zdůrazňuje, že v dané věci neposuzoval, zda v případě, který dal podnět k řízení, mohl NKÚ kontrolu vykonat a zda proto taková povinnost na straně odpovědného subjektu po právu byla. Podnětem byla pouze otázka ústavnosti odmítnutí spravedlnosti (denegatio iustitiae) v podobě zastavení řízení před Městským soudem v Praze z důvodu výluky přezkumu pořádkových opatření správních orgánů včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách. Bude až věcí obecného soudu, aby tento konkrétní problém posoudil. Ústavní soud v rámci minimalizace zásahu do kompetence obecných soudů (zde správního soudnictví) do této problematiky nepovažoval za nutné vstoupit. Stejně tak Ústavní soud obecně neposuzoval, nakolik jsou ještě taková opatření v jednotlivých právních předpisech skutečně „pořádkovými pokutami" a nakolik nepřímo sankcemi za porušení hmotného práva, neboť to nebylo rovněž předmětem řízení.

Lze tak uzavřít, že pokuta podle § 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb. je srovnatelná s jinými pokutami, které jsou výslovně jako „pořádkové" označeny, a dopadá proto na ni výluka podle § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř. Ústavní soud proto mohl posoudit jako další otázku to, zda v případě pořádkové pokuty jde o rozhodnutí, která jsou způsobilá zasáhnout do základních práv nebo svobod. V takovém případě by byla jejich výluka ze soudního přezkumu formou správního soudnictví v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny, který stanoví, že rozhodnutí týkající se základních práv a svobod podle Listiny nesmí být vyloučeno z pravomoci soudů. Z téhož důvodu by byl rovněž § 248 odst. 2 písm. e) o.s.ř. v rozporu s čl. 4 Ústavy.

Ústavní soud došel k závěru, že pořádkové pokuty ukládané ve správním řízení a při kontrolní činnosti jsou svou povahou obecně způsobilé zasáhnout do základních práv a svobod právního subjektu s ohledem na jejich výši a možnost opakovaného ukládání. Mohou být přitom vydávány na základě volného uvážení, takže není vyloučen ani diskriminační efekt jejich ukládání vůči různým subjektům. Jestliže se v našem právním řádu stanoví možnost správního orgánu uložit opakovaně pořádkovou pokutu ve výši až 500 000 Kč (§ 11 zákona č. 136/1994 Sb.), jde o výrazný zásah do postavení právního subjektu.

Na otázku, která konkrétní ústavně zaručená základní práva jsou napadeným ustanovením porušena, došel Ústavní soud k závěru, aniž by považoval za nutné zkoumat všechny ústavní aspekty tohoto problému, že jde především o porušení rovnosti v právech vůči veřejné moci podle čl. 1 Listiny ve spojení s porušením práva na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Čl. 1 Listiny zaručuje rovnost v právech vůči veřejné moci. V případě pořádkových opatření v civilním procesu (§ 53 a 54 o.s.ř.) a trestním řízení (§ 66 trestního řádu) je zaručeno soudní přezkoumání takového opatření vyšší soudní instancí. V rámci správního rozhodování dotčená osoba tuto možnost nemá. Již to samo o sobě, pokud by zde nebyly závažné důvody pro soudní výluku, by mělo za následek neústavnost takové úpravy. V daném případě Ústavní soud takové závažné důvody nezjistil. Právě naopak, porovnáním míry možného zásahu tzv. pořádkovým opatřením došel k závěru, že správněprocesní sankce jsou v řadě případů daleko závažnějšího charakteru, než je tomu v případě civilního nebo trestního řízení, a to s ohledem na možnou výši těchto opatření. Důvod pro výjimečnou nerovnost v právech účastníků správního (i kontrolního procesu) a účastníků soudního procesu proto v této oblasti nebyl shledán.

Dále Ústavní soud posoudil, zda je zde alespoň jedno konkrétní ústavně zaručené právo, které je napadenou úpravou porušeno. Aniž hledal všechna možná porušení, shledal porušení ústavně zaručeného práva na soudní ochranu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, která zajišťuje každému: „právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě,

veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. Rozsudek musí být vyhlášen veřejně, avšak tisk a veřejnost mohou být vyloučeny buď po dobu celého nebo části procesu v zájmu mravnosti, veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti v demokratické společnosti, nebo když to vyžadují zájmy nezletilých nebo ochrana soukromého života účastníků anebo, v rozsahu považovném soudem za zcela nezbytný, pokud by, vzhledem ke zvláštním okolnostem, veřejnost řízení mohla být na újmu zájmům spravedlnosti".

Navrhovatel sám své tvrzení nijak blíže neodůvodnil, pouze uvedl, že všechny pokuty ukládá správní orgán, může je uložit opakovaně a všechny jsou výslovně jako pořádkové pokuty označeny a jedná se o mimořádně závažný zásah do sféry práv individua, který může způsobit i ekonomickou likvidaci takto postiženého subjektu. Ústavní soud se s touto navrhovatelovou argumentací nemohl ztotožnit, avšak podle své judikatury je vázán petitem návrhu, nikoli jeho odůvodněním.

Ústavní soud především zastává stanovisko, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedopadá na správní rozhodnutí a správní rozhodování jako takové, nýbrž zaručuje soudní přezkum takových rozhodnutí v případě, že se dají podřadit pod pojem „občanských práv nebo závazků (civil rights and duties, les droits et obligations de caractère civil)", které chápou evropské orgány značně široce. Nicméně uložení pořádkové pokuty je správněprocesní sankcí, která slouží k vymáhání určité procesní povinnosti, a tedy aktem vrchnostenské povahy, i když má majetkovou povahu, dotýká se vlastnictví a s ním spojených dalších práv, jako je např. provozování podnikatelské činnosti (jak namítá navrhovatel), ale i všech dalších práv, která jsou nějak spjata s potřebou vlastnit majetek.

V daném případě však jde o občanský závazek ve smyslu občanských (chápáno jako veřejnoprávních, v angličtině označovaných pojmem „civic"), nikoli občanskoprávních (civil) povinností, který má zajistit akceschopnost státní moci nezbytnou v podmínkách demokratické společnosti. Zde nejde o soukromoprávní vztah ve výše uvedeném smyslu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy nebo ve smyslu čl. 90 věty první Ústavy. Jde o vrchnostenský vztah, který má zajistit to, aby byly stát a veřejná správa vůbec schopny plnit svoje funkce. Z tohoto hlediska Ústavní soud stěžovatelovy námitky neuznal.

Proto se Ústavní soud zabýval druhou oblastí aplikace požadavků spravedlivého procesu vyjádřenou v čl. 6 odst. 1 Úmluvy pojmem „oprávněnost jakéhokoli trestního obvinění" (determination of any criminal charge, toute accusation en matière pénale).

Pořádkové pokuty ve správním řízení jsou sankcí za protiprávní chování. Jak bylo výše uvedeno, nevyplývají z občanských práv a závazků (civil rights and duties, les droits et obligations de caractère civil) ve smyslu civilního práva jakkoli široce chápaného. Jejich posláním je postihnout toho, kdo poruší své povinnosti ve veřejnoprávním vztahu. Z hlediska judikatury evropských orgánů přitom platí, že v čl. 6 odst. 1 Úmluvy dopadá obrat „o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění" na vše, co je ve vnitrostátním právu jako trestní obvinění označeno. Kromě toho však byl tento pojem vztažen i na obvinění z protiprávního jednání, které vnitrostátní právo za trestné nepovažovalo. V našich podmínkách by mohlo jít např. o tresty vězení v armádě, pokud by nebyla v tomto směru učiněna výhrada při přístupu k Úmluvě učiněná k jejím článkům 5 a 6, výhrada v tom smyslu, že tato ustanovení nebrání ukládání kázeňského trestu vězení podle § 17 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků. Jinak řečeno, je věcí vnitrostátní úpravy, co označí za trestný čin a co bude automaticky v režimu čl. 6 odst. 1 Úmluvy (právo na spravedlivý proces). Stát však naopak nemůže libovolně něco jako trestný čin neoznačit a přitom hrozit sankcí závažnější než ve srovnatelné oblasti trestního práva.

Rovněž obrat „criminal charge" je v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva chápán šířeji než pouhé trestní obvinění z trestného činu podle vnitrostátního trestního řádu jako např. v § 160 odst. 1 trestního řádu. Na chybný překlad výrazu „offence" v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy již konečně bylo při rozhodování Ústavního soudu upozorněno (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky, sv. 1, s. 144). Nelze proto vycházet pouze z formálního znaku (opatření podle trestního práva), nýbrž i ze znaků materiálních, kterými jsou u takových opatření posouzení toho, zda jde jen o reparaci, náhradu škody (typické pro nápravné prostředky kontroly a dozoru), nýbrž o sankci, která působí preventivně (aby odpovědný subjekt neopakoval protiprávní jednání) a represivně (aby byl postižen za to, co udělal). Důležitá je rovněž přísnost sankce, která nemusí spočívat v případě deliktního jednání jen v odnětí svobody, ale např. i v peněžitém trestu, jehož výše je srovnatelná s jinými postihy, kde právo na spravedlivý proces zajištěno je.

Ústavní soud došel k závěru, že pořádkové pokuty v právním řádu České republiky takovou sankci za deliktní jednání podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy představují. Jsou stanoveny zákonem a zamýšleny jako preventivní a současně represivní opatření veřejné moci. Jejich výši (až do 500 000 Kč opakovaně) je proto třeba srovnat s povahou trestných činů, za které je možno rovněž uložit peněžitý trest. Takových trestných činů zná náš trestní zákon desítky a souvisejí s problematikou vedení určitých právních procesů a kontrol (jako blízké povahou např.

§ 124a až 124c, § 125, 129, 145a, 148a, 169b, 171, 175, 176, 255, 257a trestního zákona). Podle § 53 trestního zákona spočívá peněžitý trest v povinnosti zaplatit státu od 2 tisíc do 5 miliónů Kč. Právo na spravedlivý proces je v jejich případě zaručeno.

Jestliže tedy u těchto trestných činů je sankce v podobě peněžitého trestu (často nižší než pořádková pokuta) v režimu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, není rozumný důvod, proč by tomu nemělo být v případě pořádkových pokut, u kterých se často ani nevyžaduje zavinění (nikoli však v případě § 28 odst. 1 zákona č. 166/1993 Sb.). Totéž se týká i přestupků, za které lze uložit jako sankci pokutu, která je podle § 83 zákona o přestupcích přezkoumatelná soudem, pokud převyšuje částku 2 000 Kč. Zde jen mimochodem Ústavní soud poznamenává, že každá sankce za přestupek je v režimu čl. 6 odst. 1 Úmluvy (srov. Case of Lauko v. Slovakia. European Court of Human Rights 4/1998/907/1119 z 2. 9. 1998 a Case of Kadubec v. Slovakia. European Court of Human Rights 5/1998/908/1120 z 2. 9. 1998), i když pokuta nedosáhne uvedené výše. To platí bez ohledu na skutečnost, že za přestupek nelze stanovit trest odnětí svobody a trest není veden ve zvláštním rejstříku. Takový postup proto nesplňuje požadavek přiměřenosti zásahu orgánu veřejné moci jako součásti pojmu právního státu podle čl. 1 Ústavy.

Ústavní soud tak došel k závěru, že ustanovení § 248 odst. 2 písm. e) o. s. ř. ve slovech „včetně rozhodnutí o pořádkových pokutách“ není v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy ve spojení s čl. 1 a 4 Ústavy, čl. 1, čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny.

Odepření soudní ochrany ve věcech přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné správy je možné v případě, že tak stanoví zákon. Není to však možné v případě, že se jedná o rozhodnutí, která se týkají základních práv a svobod podle Listiny, Ústavy a mezinárodních úmluv podle čl. 10 Ústavy. Jakýkoli jiný postup je v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny a čl. 4 Ústavy. Každá fyzická i právnická osoba má v České republice ústavně zaručeno právo na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

V případě rozhodnutí o pořádkových pokutách však toto právo § 248 odst. 2 písm. e) o. s. ř. nezaručuje, neboť je jím odňato právo nechat přezkoumat rozhodnutí orgánu veřejné správy nezávislým a nestranným soudem. Tento požadavek nezaručuje poskytnutí práva na jinou ochranu v podobě odvolání k vyšší správní instanci, v daném případě v podobě rozkladu k prezidentu NKÚ. Prezident NKÚ ovšem nesplňuje požadavky čl. 36 odst. 1 Listiny, čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 14 odst. 1 Paktu, byť na rozdíl od správních orgánů není přímo jmenován vládou nebo vyšším správním orgánem. V dané věci nemůže splňovat především požadavek nestranného orgánu, když jako takový nemůže být nikdy chápán navrhovatelem. Ani ústavní definice NKÚ jako nezávislého orgánu (čl. 97 Ústavy) nezaručuje naplnění čl. 81 Ústavy, čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť se týká kontrolní činnosti NKÚ ve vztahu k výkonným orgánům, nikoli ukládání pořádkových pokut, kde NKÚ nepostupuje jako nezávislý tribunál, nýbrž jako správní úřad.

Tento postup současně nezaručuje rovnost v právech stejně dotčených subjektů ústavně zaručených práv a svobod podle čl. 1 Listiny. Je též v rozporu se zásadou přiměřenosti zásahu orgánu veřejné moci, jak plyne z čl. 1 Ústavy, který požaduje, aby veřejná moc v České republice vystupovala podle pravidel právního státu. Mezi tato pravidla patří rovněž zásada přiměřenosti zásahu, pravidlo racionální zdůvodnitelnosti zásahu (zákaz svévole) a zákaz nadbytečného použití jinak racionálně zvolených nástrojů regulace. Protože již v tomto bodě bylo z výše uvedených důvodů shledáno porušení ústavních předpisů, Ústavní soud se již dalšími důvody nezabýval, neboť to nebylo ani z hlediska možné budoucí právní úpravy potřebné, když jediným řešením je zrušení této části § 248 odst. 2 písm. e) o. s. ř. a umožnění soudní kontroly rozhodnutí o pořádkových pokutách vydaných v oblasti správního práva a kontrolní činnosti.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. **Kessler** v. r.

3

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 1. prosince 1999 v plénu o návrhu skupiny poslanců na zrušení zákona č. 144/ /1999 Sb., kterým se mění zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

takto:

Ustanovení § 13 odst. 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 10, § 13a až 13c a § 18 odst. 4 zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů, § 4 odst. 1 písm. zd), § 24 odst. 2 písm. zi), § 34 odst. 3 písm. f) a § 40 odst. 25 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 5 (správně 7) zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a čl. IV zákona č. 144/1999 Sb. se zrušují dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Ve zbytku se návrh zamítá.

Odůvodnění

Dne 19. července 1999 byl Ústavnímu soudu doručen návrh skupiny poslanců podle § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Soudce zpravodaj shledal, že podání splňuje formální náležitosti návrhu na zrušení zákona s petitem, aby Ústavní soud nálezem rozhodl, že zákon č. 144/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášený ve Sbírce zákonů (částka 51) dne 15. července 1999, se zrušuje dnem vyhlášení nálezu.

Poslanci Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v počtu 77 potvrdili svými podpisy předložený návrh na zrušení zákona a pověřili poslance Marka Bendu, aby za ně jednal před Ústavním soudem.

Skupina poslanců poukazuje na rozpor napadeného zákona s těmito ústavními články:
čl. 1 Listiny základních práv a svobod,
čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod,
čl. 4 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod,
čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod,
čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Navrhovatelé se soustřeďují na právní úpravy nakládání s majetkem členů družstva při jeho transformaci, protože právě v této oblasti podle nich došlo k základním zásahům do ústavních práv občanů, resp. členů družstva. K tomu účelu konfrontují především ustanovení § 13 odst. 2 a 3 zákona č. 42/1992 Sb., o úpravě majetkových vztahů a vypořádání majetkových nároků v družstvech, ve znění pozdějších předpisů, která stanovila nároky oprávněných osob s nároky, jak je stanovila napadená novela tohoto zákona vydaná pod č. 144/1999 Sb.

§ 13 odst. 2 zákona č. 42/1992 Sb. uvádí:

Pokud se oprávněná osoba nestane účastníkem právnické osoby podle transformačního projektu a je podnikatelem v oboru předmětu činnosti výrobního nebo spotřebního družstva nebo provozuje zemědělskou výrobu v případě zemědělského družstva, musí jí být majetkový podíl vydán do 90 dnů ode dne, kdy oprávněná osoba o vydání písemně požádala.

§ 13 odst. 3 téhož zákona stanoví:

Pokud se oprávněná osoba nestane účastníkem právnické osoby podle transformačního projektu a není podnikatelem ve smyslu odstavce 2, může jí být vydán majetkový podíl v plné výši po sedmi letech od schválení transformačního projektu, pokud se oprávněná osoba po schválení transformačního projektu nedohodne s družstvem nebo jeho právním nástupcem jinak.

Naproti tomu podle nově doplněných ustanovení § 13 odst. 4 až 10 napadeného zákona – novely byl zaveden nový způsob „vypořádání" majetkového podílu vydáním majetkových listů družstva nebo jeho právního nástupce. Oprávněná osoba, jejíž nárok nebyl ke dni 31. března 1999 uspokojen, obdrží na vyrovnání svého nároku v hotovosti 10 % nevypořádaného majetkového podílu, nejvýše však částku 10 000 Kč z prostředků Pozemkového fondu České republiky (dále jen „Pozemkový fond"), pokud svůj nárok řádně uplatní do 31. března 2000. Požádá-li oprávněná osoba o vypořádání majetkového podílu dluhopisem Pozemkového fondu, je družstvo nebo jeho právní nástupce povinno s ní uzavřít dohodu o vypořádání tímto způsobem. Dluhopis má dobu splatnosti 20 let s úrokovou sazbou 2 % ročně. Nedojde-li při tomto postupu k vypořádání, např. proto, že oprávněná osoba o vypořádání nároku na vydání majetkového podílu dluhopisem nepožádala, je družstvo nebo jeho právní nástupce povinno vypořádání provést vydáním majetkových listů v celkové jmenovité hodnotě znějících na jméno oprávněné osoby. Předáním majetkových listů splňujících stanovené náležitosti je pohledávka oprávněné osoby vůči družstvu nebo jeho právnímu nástupci vypořádána. Pokud první oprávněná osoba, které byly vydány majetkové listy družstva, je po dobu 15 let nezcizí nebo nevloží do majetku družstva či jiné kapitálové společnosti, Pozemkový fond tyto majetkové listy odkoupí po 15 letech od doby jejich vydání za nominální cenu bez úročení.

Navrhovatelé po této konfrontaci dospívají k závěru, že smyslem napadeného zákona je změna ve způsobu vypořádání majetkových podílů a omezuje jejich vlastníky takovým způsobem, který není srovnatelný s užívacími a požívacími právy vlastníků jiných cenných papírů (akcií, dluhopisů, směnek aj.) a navíc jim nezajišťuje ekvivalentní vyrovnání ani zajištění jejich práv. Na druhé straně zcela nepřiměřeně zvýhodňuje dlužníky, tj. povinné osoby (družstva a jejich právní nástupce) užívající bez náhrady již od doby transformace družstva majetkové podíly oprávněných osob. Pokládají proto za nepochybné, že změna ve způsobu vydání majetkových podílů oprávněným osobám, tj. jejich vlastníkům, zakotvená v napadeném zákoně omezuje práva těchto vlastníků neústavním způsobem, zejména pokud jde o ústavně nepřípustné omezení vlastníka majetkového podílu na transformovaném družstvu nebo jeho právního nástupce, a porušují tak čl. 1 Listiny základních práv a svobod.

Další námitkou navrhovatelů je, že napadeným zákonem byla vytvořena norma, jež má charakter pravé zpětné účinnosti. Nároky na vypořádání majetkových podílů oprávněných osob v § 13 odst. 3 až 10 zákona vznikly již podle podmínek zákona č. 42/1992 Sb., tj. při transformaci družstva, tedy dlouhou dobu před účinností napadeného zákona. Původní § 13 odst. 3 vycházející z původního způsobu vydání majetkového podílu ztratil však jakýkoliv smysl vedle nově zavedeného způsobu vypořádání. Stal se obsoletním, a tak i důkazem o zpětné účinnosti spolu s čl. IV napadeného zákona, který stanoví, že se jím řídí i vypořádání majetkových podílů, na jejichž vypořádání vznikl nárok přede dnem jeho účinnosti. Retroaktivita vyplývá i z toho, že podle původní verze, jak je uvedena v citaci § 13 odst. 2 a 3 zákona č. 42/1992 Sb., se vlastník mohl rozhodnout mezi dvěma způsoby vydání majetkového podílu: buď že se stane členem družstva, bude provozovat zemědělskou výrobu, a tak získá právo na vydání majetkového podílu neprodleně, anebo že zemědělskou výrobu provozovat nebude a získá právo na vydání svého majetkového podílu po uplynutí sedmi let od schválení transformačního projektu. Z tohto vyplývá, že pokud se rozhodl pro druhou možnost, zákonodárce v napadeném zákoně jeho nárok, pokud jde o způsob vydání majetkového podílu, zásadně změnil, a to v jeho neprospěch. Tím byl dle stanoviska navrhovatelů porušen čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Navrhovatelé vyjadřují dále své pochybnosti k náležitostem a právní povaze majetkových listů, jak jsou definovány v napadeném zákoně. Naplňují znaky listiny definované v § 4 odst. 4 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů, neboť mají být vydávány v souvislosti s převzetím povinnosti k vypořádání majetkového podílu oprávněné osoby na transformovaném družstvu, je s nimi spojeno právo na vyplacení majetkového podílu a jsou převoditelné. V takovém případě však musí obsahovat i náležitosti uvedené v § 3 zákona č. 530/1990 Sb., o dluhopisech, tedy mimo jiné závazek emitenta splatit jmenovitou hodnotu dluhopisu v určeném termínu, vyplácet určený výnos dluhopisu ve stanovených termínech či způsob stanovení takového výnosu. Tím se vytvářejí instituty, pravidla a situace, které jsou v rozporu s obchodním zákoníkem a předpisy souvisejícími v oblasti platného soukromého práva.

V další části svého podání navrhovatelé vycházejí z toho, že oprávněná osoba se stala vlastníkem majetkového podílu již před jeho vydáním ve smyslu § 9 odst. 7 zákona č. 42/1992 Sb., tj. poté, co byl majetkový podíl družstvem vypočten a oprávněná osoba s ním byla seznámena. Zdůrazňují, že napadeným zákonem dochází k podstatné redukci obsahu vlastnictví k tomuto majetku, a to jednak omezením práva tento majetek užívat, jednak na dobu 15 let zbavením práva požívat jeho plody a užitky. Nepřímým důsledkem je pak omezení dispozičního práva k takovému majetku. Navrhovatelé mají za to, že zákonodárce se při ochraně dlužníka – transformovaného družstva či jeho právního nástupce – ocitl mimo rámec působnosti čl. 11 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod, neboť těmto subjektům „daroval" právo bez náhrady užívat po dobu nejméně 15 let cizí majetek, přičemž vlastníkům tohoto majetku nepřiznal ani právo na přiměřené výnosy z tohoto majetku plynoucí. Přitom již podle původní verze zákona č. 42/1992 Sb. poskytl zákonodárce transformovaným

družstvům sedmiletou lhůtu k vydání majetkových podílů oprávněným osobám (i když bez výnosů) a současnou právní úpravou těm, kdož z podstatné části nedostáli svým závazkům vyplývajícím z původní verze transformačního zákona, prakticky prodloužil jejich zvýhodnění o dvojnásobek. Z toho navrhovatelé dospívají k názoru, že tím byl porušen jak čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod, tak čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Závěrem navrhovatelé poukazují na to, že podle čl. 1 Ústavy České republiky je Česká republika právním státem a k jeho definičním znakům patří také princip právní jistoty a ochrany důvěry občanů v právo a z toho vyplývá i zákaz retroaktivity právních norem. Retroaktivita stanovená čl. IV napadeného zákona je proto narušením nabytých práv přesahujících účel zákona č. 42/1992 Sb. a narušuje i princip ochrany důvěry v právo, a je tak v rozporu s čl. 1 Ústavy České republiky.

Ústavní soud si k ústavní stížnosti vyžádal vyjádření Poslanecké sněmovny i Senátu Parlamentu České republiky.

Dopisem ze dne 15. září 1999 sdělil předseda Poslanecké sněmovny prof. Ing. Václav Klaus, CSc. Ústavnímu soudu, že zákon č. 144/1999 Sb. byl schválen potřebnou většinou poslanců Poslanecké sněmovny dne 1. dubna 1999. Dne 28. dubna 1999 byl zamítnut Senátem, dne 19. května 1999 byl znovu schválen Poslaneckou sněmovnou. Prezidentem republiky byl vrácen dne 2. června 1999 a dne 29. června 1999 Poslanecká sněmovna svým hlasováním na vráceném zákonu setrvala. Poté byl zákon podepsán předsedou Poslanecké sněmovny a předsedou vlády a byl řádně vyhlášen. Pokud jde o obsahovou stránku zákona, předseda Poslanecké sněmovny uvádí, že důvodem k úvahám novelizovat tento zákon je obava z možných vážných důsledků hromadného vypořádání podílů z transformace, které se očekává na přelomu let 1999 a 2000. Dnes je zcela zřejmé, že zemědělská družstva, popřípadě jejich právní nástupci v postavení dlužníků nejsou a do stanovené doby ani nebudou schopna transformační podíly vypořádat. Cílem novely zákona je tedy ochrana těchto subjektů před konkursem. Při projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně byly uplatňovány zásadní a výrazně protichůdné názory, přičemž argumentace odpůrců návrhu zákona byla v zásadě totožná s návrhem podaným skupinou poslanců Ústavnímu soudu. Závěrem předseda Poslanecké sněmovny uvádí, že je na Ústavním soudu, aby v souvislosti s podaným návrhem posoudil ústavnost tohoto zákona a vydal příslušné rozhodnutí.

Dopisem ze dne 30. září 1999 zaslala Ústavnímu soudu vyjádření k návrhu skupiny poslanců předsedkyně Senátu PhDr. Libuše Benešová. Konstatovala, že předloha napadeného zákona byla předmětem obsáhlých diskusí v Senátu a v průběhu projednávání byly předloze vytýkány nedostatky spočívající zejména v rozporu mezi původním pojetím zákona, který upravoval vydání majetkového podílu, zatímco ustanovení novely zákona nahrazuje slovo vydání významově odlišným slovem vypořádání; v situaci, kde nedojde mezi věřitelem a zemědělským družstvem k dohodě o vypořádání majetkového podílu a kde se navrhuje stav řešit vydáním majetkových listů v hodnotě vypořádávaného majetku a kde majetkový podíl je vypořádán dnem, kdy družstvo majetkové listy vydá; tímto dnem také zaniká pohledávka oprávněné osoby vůči zemědělskému družstvu. Reálný majetkový podíl se tedy z důvodu pouhého neuzavření dohody účastníků mění jen na majetkový list, který podíl na reálném majetku nepředstavuje; je tedy skutečností, že

- majetkový list se nevydává dohodou účastníků;
- zákon přenáší povinnost uhradit značnou část závazků dlužníků na Pozemkový fond a odčerpává tak veřejné prostředky určené k jiným účelům;
- obecná ustanovení zákona se týkají všech typů družstev a projednávaný návrh zákona se zabývá pouze zemědělskými družstvy;
- novela poškozuje dosud nevypořádané soukromé zemědělce, kterým mělo majetek vydat družstvo nebo jeho právní nástupce již před 6 lety, a preferuje povinné osoby, kterým umožňuje vydat majetkové listy, a tak se zbavit veškerých závazků, zejména pak preferuje skupinu povinných osob, která dosud dobrovolně nesplnila povinost vypořádat své závazky vůči skupině povinných osob, která tak již učinila atd.

Byla vyslovena i obava, zda se navržená úprava nedostává do rozporu s čl. 11 Listiny základních práv a svobod (odnětí vlastnického práva bez existence veřejného zájmu).

Projednávané předloze byla vytýkána i retroaktivita, neboť upravuje nakládání s majetkovými listy v momentě, kdy režim zákona trvá již 7 let v neprospěch nevyřízených případů.

Důsledkem bylo, že Senát zamítl dne 28. dubna 1999 v hlasování, při kterém ze 65 přítomných senátorek a senátorů se vyslovilo 39 pro zamítnutí a 21 proti zmítnutí návrhu zákona. Proto je nyní na základě podaného návrhu skupiny poslanců na Ústavním soudu posoudit ústavnost tohoto zákona.

Ústavní soud se též seznámil s obsahem přípisu prezidenta republiky ze dne 2. června 1999, jímž byl zákon podle čl. 50 Ústavy České republiky vrácen Poslanecké sněmovně. V odůvodnění se uvádí, že oprávněné osoby,

v souladu s platnou právní úpravou, od roku 1992 předpokládaly, že jim po 7 letech od schválení transformačního projektu družstva bude vydán jejich majetkový podíl v plné výši. Těsně před uplynutím této poměrně dlouhé doby, kdy byl jejich podíl „zablokován", má být režim vydávání podílů v plné výši nahrazen režimem vypořádání nároků, který podstatně zhoršuje jejich ekonomické postavení. Zákon tímto způsobem porušuje jeden ze základních principů právního státu, a to princip důvěry v právo, a ve svých důsledcích oslabuje Ústavou České republiky zaručenou ochranu vlastnických práv. Přijatý zákon prohlubuje nerovnost mezi jednotlivými skupinami oprávněných osob, založenou už v roce 1992, konkrétně mezi osobami, které začaly provozovat zemědělskou výrobu (těm musel být majetkový podíl vydán do 90 dnů od podání žádosti), a mezi osobami, které nezačaly zemědělskou výrobu provozovat.

Ústavní soud si vyžádal též stanovisko vlády, které v této věci předložil předseda vlády Ing. Miloš Zeman dne 2. prosince 1998 Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V něm se uvádí, že vláda s návrhem zákona vyslovila souhlas, ale současně upozornila na to, že v nejbližší době projedná vlastní rozsáhlejší návrh novely zákona č. 42/1992 Sb., v jehož rámci bude navrženo i řešení způsobu vypořádání majetkových podílů v družstvech. Vláda zároveň upozornila, že předložený návrh zákona má některé nedostatky, jako:

- z navržených ustanovení není vždy jednoznačně zřejmé, jakou povahu by měl mít majetkový list v tom smyslu, zda má jít o dluhopis nebo o cenný papír typu akcie,
- návrh (§ 13 odst. 5), aby stejným způsobem, jakým je navrhováno vypořádat majetkové podíly nečlenů družstev, byly vypořádány i majetkové podíly členů družstev, nekoresponduje s faktickým stavem, neboť vypořádání majetkových podílů členů družstev zpravidla řeší stanovy družstev,
- pochybnosti vyvolává též návrh (§ 13a odst. 3), aby majetkový list byl veřejně obchodovatelným přímo ze zákona, tj. bez povolení příslušného státního orgánu, což by mohlo vést k tomu, že na kapitálový trh by se dostaly další nebonitní a nelikvidní cenné papíry, jakož i návrh (čl. II) na rozsah daňového osvobození,
- norma, kterou je navrženo (čl. III) rozšířit práva Pozemkového fondu, je nepřiměřeně obecná,
- návrh zákona postrádá důvodovou zprávu včetně vyčíslení hospodářského a finančního dosahu navrhované úpravy.

Ústavní soud zhodnotil návrh na zrušení zákona č. 144/1999 Sb. a dospěl k závěru, že návrh je důvodný. Přitom porušení ústavněprávních ustanovení hodnotil v některých případech od návrhu odlišně.

Z konstantní judikatury Ústavního soudu sice vyplývá, že je věcí státu, aby rozhodl, že jedné skupině poskytne méně výhod než jiné, nesmí však postupovat libovolně a z jeho rozhodnutí musí vyplývat, že tak činí ve veřejném zájmu, a nikoli např. proto, aby zakryl nedostatky ve správě věcí veřejných.

Ústavní soud jako orgán ochrany ústavnosti se nejprve rozhodl, že se nebude zabývat odůvodněním návrhu, týkajícím se námitky, že napadený zákon zavedl nové instituty, např. majetkové listy, a i některými dalšími ustanoveními se dostal do rozporu s obchodním zákoníkem či předpisy souvisejícími. Tím nemá být řečeno, že vznesené námitky nejsou oprávněné, ale Ústavní soud přistoupil k předloženému návrhu především z hlediska, zda jím byly porušeny ústavněprávní normy, které navrhovatelé ve svém návrhu uvedli.

Po prostudování předložených podkladů včetně parlamentních tisků a s přihlédnutím k důvodům, které byly uplatněny ze strany prezidenta republiky a Senátu Parlamentu České republiky, dospěl Ústavní soud k závěru, že novela transformačního zákona porušuje jeden ze základních principů právního státu, a to princip právní jistoty a důvěry v právo, jak vyplývá z čl. 1 Ústavy České republiky. Oprávněné osoby, v souladu s právní úpravou, od roku 1992 předpokládaly, že jim po 7 letech od schválení transformačního projektu bude vydán jejich majetkový podíl v plné výši. Těsně před uplynutím této dosti dlouhé doby však novela přinesla zcela odlišné řešení, a to vypořádání (nikoliv již vydání) majetkového podílu buď dluhopisem splatným do 20 let s 2% úrokem nebo majetkovým listem, který povinně odkoupí za nominální hodnotu Pozemkový fond po 15 letech bez úročení od první oprávněné osoby, které byl majetkový list družstva vydán. Novela tedy na jedné straně poškozuje, zhoršuje ekonomické postavení a popírá vlastnická práva oprávněných osob k majetkovým podílům a na druhé straně legalizuje právo družstev či obchodních společností nakládat s cizím majetkem podle jejich vlastních dispozic. Tím dochází i k porušení čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod, že vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah i ochranu. Též nucené omezení vlastnického práva je možné jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

Svým rozsahem a koncepcí prohlubuje novela i nerovnost mezi jednotlivými skupinami oprávněných osob, která byla sice již založena v roce 1992, a to mezi osobami, které začaly provozovat zemědělskou výrobu a jimž musel být majetkový podíl vydán do 90 dnů od podání žádosti, a mezi osobami, které nezačaly zemědělskou výrobu provozovat, jimž mohl (nikoliv musel) být majetkový podíl vydán podle § 13 odst. 3 zákona č. 42/1992 Sb. Tato nerovnost, jež mohla být z restitučního pohledu snad pokládána za odůvodněnou, a tím za právní

úpravu, která odpovídala veřejnému zájmu, byla však rozšířena novelou v takovém rozsahu, že ji již za odůvodněnou pokládat nelze a musí být hodnocena jako porušení čl. 1 Listiny základních práv a svobod vyjadřujícího zásadu, že lidé jsou si rovni v právech.

V souvislosti s uvedeným konstatováním je třeba souhlasit i s tím, že novelou byl porušen i čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, který stanoví, že každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku, s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva.

Při zvážení všech uvedených důvodů Ústavní soud rozhodl, že je třeba návrhu skupiny poslanců vyhovět a novou úpravu zákona č. 42/1992 Sb. a zákonů č. 586/1992 Sb. a č. 569/1991 Sb. zrušit. Po formální stránce musel vyjít z toho, že zákon č. 144/1999 Sb., který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 15. července 1999, týmž dnem změnil ustanovení v původním zákoně č. 42/1992 Sb., kam byla ustanovení napadeného zákona č. 144/1999 Sb., která Ústavní soud pokládal za neústavní, touto cestou vnesena.

Současně považuje Ústavní soud za nutné upozornit jak orgány zákonodárné, tak exekutivní, že zákon č. 42/1992 Sb. by měl v § 13 odst. 3 upevnit postavení oprávněných osob, které sice z textu vyplývá, ale je cílevědomě zeslabováno až do té míry, že vydání majetkového podílu, ač zákonem stanoveného, je v době, kdy má uplynout závazná sedmiletá lhůta, pro toto vydání zpochybňováno a zákonem č. 144/1999 Sb. bylo prakticky anulováno. Ústavní soud proto neponechal bez povšimnutí ani vyjádření některých poslanců či senátorů, kteří v návrhu zákona spatřovali odnětí vlastnického práva bez existence veřejného zájmu či jako jistou formu vyvlastnění, ne však pro potřebu demokratického státu, ale pro jinou skupinu osob, která nedostála svým závazkům, které pro ni již od roku 1992 ze zákona vyplývaly. Zemědělská družstva dostala tehdy možnost užívat majetek oprávněných osob a výnosů z tohoto majetku. Některá jednala ekonomicky i právně poctivě, splnila zákonnou povinnost a vydala majetkové podíly. Vycházela z toho, že majetek jim byl svěřen do správy, že není jejich a že je nezbytné jej ve stanovené lhůtě vrátit. Byla však i taková, která o svěřený majetek nepečovala.

Z uvedených důvodů Ústavní soud napadená zákonná ustanovení zrušil podle § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Pokud jde o část novely, podle níž v § 13 odst. 2 a 3 zákona č. 42/1992 Sb. slova „vydán“ a „vydání“ byla nahrazena slovy „vypořádán“ a „vypořádání“, návrh na její zrušení Ústavní soud zamítl podle § 70 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., neboť dospěl k závěru, že tato legislativní úprava není protiústavní, když při ústavně konformní interpretaci a aplikaci této právní normy nedojde k porušení vlastnických práv oprávněných osob.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. **Kessler** v. r.

OPATŘENÍ ÚSTŘEDNÍCH ORGÁNŮ

1

OPATŘENÍ

České národní banky

ze dne 2. prosince 1999,

kterým se stanoví podmínky pro provádění některých obchodů s devizovými hodnotami pro devizová místa včetně postupu pro nakládání s padělanými nebo pozměněnými peněžními prostředky

Česká národní banka stanoví podle § 36 písm. c) zákona České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance, a podle § 9 odst. 4 devizového zákona č. 219/1995 Sb.:

ČÁST PRVNÍ

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Toto opatření stanoví

a) podmínky pro směnárenskou činnost, to je nákup bankovek, mincí nebo šeků v cizí měně za bankovky, mince nebo šeky v české měně (dále jen „nákup cizí měny“),

b) podmínky pro prodej bankovek, mincí nebo šeků v cizí měně za bankovky, mince nebo šeky v české měně (dále jen „prodej cizí měny“),

c) podmínky pro směnu cizí měny za jinou hrací měnu a směnu výher v cizí hrací měně na jinou měnu při provozování sázkových her v kasinu povolených podle zvláštního zákona[1]) (dále jen „jiné obchody s cizí měnou“),

d) postup pro nakládání s padělanými nebo pozměněnými peněžními prostředky v české nebo v cizí měně,

e) podmínky pro nákup a prodej cizí měny za jinou měnu bezhotovostním převodem peněžních prostředků z účtů (dále jen „bezhotovostní obchody s cizí měnou“).

ČÁST DRUHÁ

PODMÍNKY PRO PROVÁDĚNÍ NÁKUPU CIZÍ MĚNY A PRODEJE CIZÍ MĚNY V HOTOVOSTI

§ 2

(1) Nákup cizí měny nebo prodej cizí měny podle § 1 písm. a) a b) smí nabízet a provádět pouze devizové místo, a to v rozsahu stanoveném v povolení působit jako banka[2]) nebo v koncesní listině pro směnárenskou činnost[3]) nebo v devizové licenci k prodeji cizí měny za českou měnu.[4])

(2) Devizové místo, které není bankou, nemůže při nákupu cizí měny nebo prodeji cizí měny nabízet a provádět bezhotovostní obchody s cizí měnou bez devizové licence udělené podle části páté tohoto opatření. Pokud devizové místo při nákupu cizí měny nebo prodeji cizí měny převezme od klienta peněžní prostředky v hotovosti, nesmí bez devizové licence k provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou převést protihodnotu těchto peněžních prostředků ze svého účtu na účet klienta. Při nákupu nebo prodeji cizí měny není devizové místo oprávněno přijímat od klienta protihodnotu peněžních prostředků na svůj účet, s výjimkou případů, kdy klient nákup nebo prodej cizí měny hradí platební kartou.

§ 3

(1) Devizová licence k prodeji cizí měny za českou měnu se uděluje právnické osobě,[5]) která provádí směnárenskou činnost nejméně dvanáct měsíců před podáním žádosti.

(2) Žádost o udělení devizové licence podle odstavce 1 obsahuje tyto náležitosti:

a) obchodní jméno právnické osoby, její sídlo, IČO,

---

[1]) Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

[2]) Část druhá zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

[3]) Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

[4]) Devizový zákon č. 219/1995 Sb.

[5]) § 3 odst. 6 zákona č. 219/1995 Sb.

b) jméno, příjmení, státní občanství, rodné číslo a adresu trvalého pobytu osoby nebo osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členy,

c) odůvodnění žádosti,

d) adresy provozoven, kde žadatel provádí směnárenskou činnost a kde hodlá vykonávat také prodej cizí měny,

e) výpis z obchodního rejstříku, ne starší jednoho měsíce, nebo jeho ověřenou kopii nebo doklad prokazující vznik právnické osoby v případě, že se tato právnická osoba do obchodního rejstříku nezapisuje,

f) ověřenou kopii platné koncesní listiny k provádění směnárenské činnosti,

g) souhrnný údaj o množství nakoupených cizích měn odpovídající údajům na nákupních odpočtech vystavených za posledních dvanáct měsíců před podáním žádosti.

(3) Žádost o udělení devizové licence k prodeji cizí měny za českou měnu žadatel předkládá pobočce České národní banky, v jejímž územním obvodu má jako právnická osoba sídlo.

(4) Česká národní banka při rozhodování o udělení devizové licence k prodeji cizí měny za českou měnu přihlíží mimo jiné k tomu, zda žadatel prováděl dosavadní směnárenskou činnost řádně, alespoň za posledních dvanáct měsíců před podáním žádosti, a to bez ohledu na to, zda tuto činnost prováděl pod stejným nebo pod jiným obchodním jménem, a k objemu cizí měny nakoupené při výkonu směnárenské činnosti žadatele.

(5) Devizové místo, jemuž byla udělena devizová licence, oznámí bez odkladu pobočce České národní banky, které předložilo žádost o udělení devizové licence k prodeji cizí měny za českou měnu, všechny změny v údajích uvedených v žádosti o devizovou licenci a změny v dokladech, které jsou stanoveny jako náležitosti této žádosti.

§ 4

(1) Banka vykonává nákup cizí měny nebo prodej cizí měny v provozních prostorách banky (dále jen „směnárenské pracoviště") nebo ve směnárenských automatech.

(2) Devizové místo, které není bankou, může zahájit nákup cizí měny nebo prodej cizí měny pouze v provozovnách nebo směnárenských automatech předem schválených[6]) pobočkou České národní banky, v jejímž územním obvodu má devizové místo sídlo nebo místo podnikání.[7])

§ 5

(1) Devizové místo při provádění nákupu cizí měny nebo prodeji cizí měny používá

a) odpočet o nákupu cizí měny nebo prodeji cizí měny, valutovou knihu nebo valutový deník, sběrný účetní doklad (dále jen „tiskopisy"). Devizové místo může namísto tiskopisů vyhotovovat doklady – sestavy zpracované prostředky výpočetní techniky, které musí obsahovat stejné náležitosti jako tiskopisy a nelze je dodatečnými zásahy měnit,

b) kartotéku platidel, která obsahuje vyobrazení a popis platných bankovek a mincí české i cizí měny, informace o vydání a platnosti těchto platidel, o jejich prekluzi v případě ukončení platnosti a popis, popřípadě vyobrazení jejich známých padělků.

(2) Tiskopisy podle odstavce 1 písm. a) nebo záznamy na technických nosičích dat je nahrazující[8]) vede devizové místo za každé směnárenské pracoviště nebo provozovnu samostatně. Devizové místo tyto doklady uschovává po dobu pěti let následujících po roce, k němuž se vztahují, z toho nejméně tři měsíce v provozovně devizového místa.

(3) Devizové místo na všech tiskopisech uvádí své identifikační znaky. Identifikačními znaky jsou obchodní jméno, identifikační číslo,[9]) adresa provozovny a podpis oprávněného zaměstnance podle podpisového vzoru.

§ 6

(1) O nákupu cizí měny nebo prodeji cizí měny vyhotoví devizové místo odpočet, který označí pořadovým číslem v nepřerušované číselné řadě, a dále uvede na odpočtu tyto údaje:

a) označení cizí měny kódem ISO, její množství, kurz,

b) kurzovní hodnotu,

c) cenu služby,

d) částku k výplatě nebo k příjmu v Kč,

e) identifikační znaky,

f) datum a místo vystavení.

---

[6]) Příloha č. 3 zákona č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[7]) § 2 odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

[8]) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

[9]) § 28 odst. 6 zákona č. 513/1991 Sb.

(2) Při nákupu nebo prodeji šeků devizové místo na odpočtu dále uvede

a) jméno a příjmení klienta, druh, číslo a zemi vystavení průkazu totožnosti,

b) čísla šeků,

c) název šekovníka uvedený na šeku (tj. banky, která proplácí šek).

(3) Při nákupu nebo prodeji bankovek a mincí v hodnotě přesahující částku 20 000 Kč devizové místo na odpočtu dále uvede jméno a příjmení klienta, druh, číslo a zemi vystavení průkazu jeho totožnosti. Tím nejsou dotčeny povinnosti devizového místa vyplývající pro finanční instituce ze zvláštních předpisů.[10])

(4) Odpočet vyhotovuje devizové místo dvojmo. Jedno vyhotovení odpočtu zůstává v úschově devizového místa, druhé obdrží klient. V případě ručního zpracování devizové místo uschovává originál odpočtu. V případě zpracování prostředky výpočetní techniky může být vyhotovený odpočet uschován na technických nosičích dat.

(5) Při provádění storna devizové místo označí originál i kopii odpočtu slovem „storno" a dále na odpočtu uvede identifikační znaky, datum a místo vystavení. Odpočet je zařazen mezi ostatní odpočty seřazené v číselné řadě.

§ 7

Devizové místo provede denně uzávěrku nákupu cizích měn a prodeje cizích měn. Do valutové knihy nebo valutového deníku zapíše datum, čísla odpočtů a jim odpovídající souhrnné údaje o celkovém množství nakoupených nebo prodaných cizích měn, a to v členění podle jednotlivých druhů cizích měn označených kódem ISO, a dále údaje o zůstatcích cizích měn v pokladně.

§ 8

(1) Devizové místo vystaví sběrný účetní doklad ve dvou stejnopisech v případě, kdy nakoupené cizí měny odprodává bance nebo jinému oprávněnému devizovému místu za českou měnu, nebo v případě, kdy nakoupené cizí měny ukládá na svůj devizový účet vedený u banky. Údaje o množství cizích měn odprodávaných za českou měnu nebo ukládaných na devizový účet devizové místo průběžně zaznamenává do valutové knihy nebo valutového deníku. Tyto údaje musí odpovídat údajům na sběrném účetním dokladu.

(2) Devizové místo uvede na sběrném účetním dokladu údaje o množství cizích měn odprodávaných za českou měnu nebo ukládaných na devizový účet, a to v členění podle jednotlivých druhů cizích měn označených kódem ISO, identifikační znaky provozovny a datum.

(3) Banka nebo jiné devizové místo, jemuž jsou cizí měny odprodávány, nebo banka, u níž jsou cizí měny ukládány na devizový účet, potvrdí oba stejnopisy sběrných účetních dokladů uvedením svých identifikačních znaků, přičemž jeden stejnopis vrátí devizovému místu a druhý si uschová. Údaje o odkoupených cizích měnách, které musí odpovídat údajům na sběrném účetním dokladu, banka nebo jiné devizové místo, jemuž jsou cizí měny odprodávány, rovněž průběžně zaznamenává do své valutové knihy nebo valutového deníku.

(4) Při odprodeji cizí měny za českou měnu podle odstavců 1 až 3 devizová místa nevystavují nákupní ani prodejní odpočet podle § 6.

§ 9

(1) Nákup cizí měny nebo prodej cizí měny provádí devizové místo podle dohodnutého nákupního nebo prodejního kurzu.

(2) Cenu účtovanou za poskytnuté služby devizové místo stanoví fixní sazbou nebo v procentech z kurzovní hodnoty, přičemž může stanovit minimální a maximální výši této ceny. Cena služby se vyjadřuje číslicemi.

(3) Devizové místo uveřejní ceník poskytovaných služeb spolu s kurzovním lístkem na viditelném místě, aby byl klient zřetelně informován o jejich výši před uskutečněním služby.

§ 10

(1) Devizové místo, které není bankou, vykazuje České národní bance souhrnné údaje o množství cizích měn, které ve vykazovaném kalendářním čtvrtletí nakoupilo a prodalo, a to za všechny provozovny a směnárenské automaty souhrnně ode dne zahájení směnárenské činnosti. Souhrnné údaje o množství nakoupených cizích měn musí odpovídat součtu údajů na vystavených nákupních odpočtech a souhrnné údaje o množství prodaných cizích měn musí odpovídat součtu údajů na vystavených prodejních odpočtech. Pokud devizové místo ve vykazovaném období neprovedlo žádný nákup cizí měny nebo prodej cizí měny, uvede na formuláři nulové hodnoty.

(2) Údaje podle odstavce 1 vykáže devizové místo ve dvojím vyhotovení na formuláři, jehož vzor je uveden v příloze tohoto opatření. Vyplněné formuláře de-

[10]) Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 21/1992 Sb.

vizové místo zasílá pobočce České národní banky, v jejímž územním obvodu má devizové místo sídlo nebo místo podnikání, a to nejpozději do 15 kalendářních dnů po ukončení vykazovaného čtvrtletí. Pobočka České národní banky na vyžádání jeden formulář potvrdí a vrátí devizovému místu.

ČÁST TŘETÍ

PODMÍNKY PRO PROVÁDĚNÍ JINÝCH OBCHODŮ S CIZÍ MĚNOU

§ 11

Jiné obchody s cizí měnou smí provádět devizové místo, kterému Ministerstvo financí vydalo povolení k provozování sázkových her v kasinu podle zvláštního zákona[1]) a kterému Česká národní banka udělila devizovou licenci.

§ 12

(1) Žádost o udělení devizové licence obsahuje tyto náležitosti:

a) obchodní jméno právnické osoby, její sídlo a IČO,
b) jméno, příjmení, státní občanství, rodné číslo a adresu trvalého pobytu osoby nebo osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členy,
c) odůvodnění žádosti,
d) adresy provozoven, kde budou prováděny jiné obchody s cizí měnou,
e) výpis z obchodního rejstříku, ne starší jednoho měsíce, nebo jeho ověřenou kopii nebo doklad prokazující vznik právnické osoby v případě, že se tato právnická osoba do obchodního rejstříku nezapisuje,
f) ověřenou kopii povolení k provozování sázkových her v kasinu vydaného podle zvláštního zákona.[1])

(2) Žádost o udělení devizové licence žadatel předkládá ústředí České národní banky v Praze.

(3) Devizové místo, jemuž byla udělena devizová licence, bez odkladu oznámí ústředí České národní banky všechny změny v údajích uvedených v žádosti o devizovou licenci a změny v dokladech, které jsou stanoveny jako náležitosti této žádosti.

§ 13

(1) Devizové místo provádí jiné obchody s cizí měnou podle dohodnutého kurzu.

(2) Cenu účtovanou za provedení jiného obchodu s cizí měnou devizové místo stanoví fixní sazbou nebo v procentech z kurzovní hodnoty, přičemž může stanovit minimální a maximální výši této ceny. Cena za provedení jiného obchodu se vyjadřuje číslicemi.

(3) Devizové místo uveřejní cenu za provedení jiných obchodů s cizí měnou v ceníku spolu s kurzovním lístkem na viditelném místě, aby byl klient zřetelně informován o jejich výši před provedením obchodu.

§ 14

(1) Devizové místo vede o provedených jiných obchodech s cizí měnou samostatnou evidenci.

(2) O provedení každého obchodu vyhotoví devizové místo odpočet, který označí pořadovým číslem, a dále uvede na odpočtu tyto údaje:

a) označení cizí měny kódem ISO, její množství, kurz,
b) kurzovní hodnotu, tj. částku k výplatě,
c) cenu služby,
d) identifikační znaky,
e) datum a místo vystavení.

(3) Odpočet vyhotovuje devizové místo dvojmo. Jedno vyhotovení odpočtu zůstává v úschově devizového místa, druhé obdrží klient. V případě ručního zpracování zůstává v úschově originál odpočtu. V případě zpracování prostředky výpočetní techniky může být vyhotovený odpočet uschován na technických nosičích dat.

(4) Při provádění storna devizové místo označí originál i kopii odpočtu slovem „storno“ a dále na odpočtu uvede identifikační znaky, datum a místo vystavení. Odpočet je zařazen mezi ostatní odpočty seřazené v číselné řadě.

ČÁST ČTVRTÁ

POSTUP DEVIZOVÝCH MÍST PRO NAKLÁDÁNÍ S PADĚLANÝMI NEBO POZMĚNĚNÝMI PENĚŽNÍMI PROSTŘEDKY

§ 15

(1) Jestliže devizové místo, které provádí nákup cizí měny nebo prodej cizí měny nebo jiné obchody s cizí měnou, má podezření, že předložené bankovky nebo mince jsou padělané nebo pozměněné, postupuje podle zvláštních předpisů,[11]) a to bez ohledu na to, zda je devizové místo fyzickou nebo právnickou osobou.

---

[11]) § 21 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.
Vyhláška č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 vyhotoví devizové místo potvrzení nejméně ve čtyřech stejnopisech určených pro

a) předložitele,
b) ústředí České národní banky,
c) policii,
d) směnárenské pracoviště nebo provozovnu devizového místa, které padělek zadrželo.

ČÁST PÁTÁ

PODMÍNKY PRO PROVÁDĚNÍ BEZHOTOVOSTNÍCH OBCHODŮ S CIZÍ MĚNOU

§ 16

(1) Devizové místo, které není bankou, smí nabízet a provádět bezhotovostní obchody s cizí měnou pouze v rozsahu stanoveném v devizové licenci, a to za předpokladu, že je právnickou osobou nebo organizační složkou této právnické osoby, jejíž základní jmění činí minimálně 10 000 000 Kč, od jejíhož vzniku uplynulo nejméně dvanáct měsíců a má pro provádění těchto obchodů vytvořeny technické, organizační, finanční a personální předpoklady.

(2) Žádost o udělení devizové licence obsahuje

a) základní údaje o žadateli,
b) zdůvodnění žádosti,
c) listinné dokumenty.

(3) Základními údaji o žadateli jsou

a) obchodní jméno právnické osoby, její sídlo, IČO,
b) jméno, příjmení, státní občanství, rodné číslo a adresu trvalého pobytu osoby nebo osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členy,
c) výše základního jmění a předmět činnosti,
d) údaje o majetkovém a personálním propojení žadatele s jinou právnickou osobou, týkající se takového vztahu mezi dvěma osobami, kdy jedna z nich má na druhé přímý nebo nepřímý podíl, který představuje nejméně 20 % základního jmění této druhé právnické osoby nebo hlasovacích práv v této druhé právnické osobě, nebo v ní má kontrolu, a dále vztah mezi dvěma právnickými osobami, které jsou pod kontrolou stejné osoby, (dále jen „úzká vazba").

(4) Zdůvodnění žádosti obsahuje

a) analýzu trhu, na kterém bude žadatel působit,
b) obchodní plán na nejbližší 3 roky předložený nejméně v rozsahu údajů uváděných při uveřejňování účetních výkazů (rozvaha a výkaz zisků a ztrát, přehled o peněžních tocích) včetně komentáře,
c) komentář k jednotlivým údajům obchodního plánu podle písmene b), který obsahuje předpoklady a podmínky, na nichž je obchodní plán založen, předpokládaný zisk, analýzu reálnosti nebo schopnosti provádění činností souvisejících s prováděním bezhotovostních obchodů s cizí měnou ve vztahu ke kapitálovému vybavení žadatele, tvorbu rezerv a případný vliv na likviditu, ziskovost, kvalitu aktiv apod.,
d) způsoby zajištění proti rizikům, jejich měření, sledování a řízení,
e) materiálně technické, organizační a personální zabezpečení činností souvisejících s prováděním bezhotovostních obchodů s cizí měnou,
f) postup při sjednávání, provádění a vypořádání obchodů včetně mechanismu tvorby cen,
g) adresy provozoven, ve kterých bude žadatel nabízet a provádět bezhotovostní obchody s cizí měnou.

(5) Listinné dokumenty jsou

a) společenská nebo zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina právnické osoby,
b) stanovy právnické osoby (jsou-li vydány),
c) výpis z obchodního rejstříku, ne starší jednoho měsíce, nebo jeho úředně ověřená kopie nebo doklad prokazující vznik právnické osoby v případě, že se tato právnická osoba do obchodního rejstříku nezapisuje; právnická osoba se sídlem mimo území České republiky předloží dokument obdobného charakteru,
d) výpis z evidence Rejstříku trestů, ne starší jednoho měsíce, osob, které jsou zakladateli nebo společníky ve společnosti, členy statutárního orgánu, dozorčí rady, a dále osob, které budou odpovědné za provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou,
e) životopis s důrazem na vykonávaná zaměstnání a podnikatelské aktivity za posledních 10 let osob uvedených v písmenu d); osoby, které jsou na základě pracovní, mandátní či jiné smlouvy navrhovány na výkonné řídicí funkce, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami, a dále osoby, které budou odpovědné za provádění bezhotovostních obchodů, předloží rovněž reference nejméně ze 2 nezávislých jmenovitě uvedených zdrojů z oblasti finančního sektoru,
f) doklady prokazující odbornou způsobilost a délku praxe osob, které budou odpovědné za provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou,
g) doklady prokazující výši splaceného základního jmění právnické osoby,
h) účetní závěrky žadatele včetně výroku auditora za posledních dvanáct měsíců a v případě, že žadatel je součástí konsolidovaného celku, též konsolidované účetní závěrky ověřené auditorem,
i) doklady týkající se úzké vazby žadatele s jinou právnickou osobou,

j) vzory smluv uzavíraných s klienty včetně vzorů potvrzení o sjednaném a provedeném obchodu,

k) prohlášení žadatele, že veškeré jím uváděné údaje a předložené dokumenty jsou aktuální, úplné a pravdivé.

(6) Fyzická osoba uvedená v odstavci 5 písm. d) s trvalým pobytem mimo území České republiky předloží též dokument obdobného charakteru, jako je výpis z evidence Rejstříku trestů, vydaný k tomu oprávněným orgánem státu trvalého pobytu této osoby, jakož i států, ve kterých se tato osoba v posledních 5 letech nepřetržitě zdržovala více než 3 měsíce. Pokud stát trvalého pobytu této osoby není totožný se státem, jehož je tato osoba občanem, předloží též dokumenty vydané státem, jehož je občanem. Pokud dokumenty nejsou příslušným státem vydávány, nahradí je tato osoba čestným prohlášením.

§ 17

(1) Žádost o udělení devizové licence k bezhotovostním obchodům s cizí měnou žadatel předkládá ústředí České národní banky v Praze.

(2) Česká národní banka rozhoduje o udělení devizové licence po posouzení

a) výše splaceného základního jmění a dostatečnosti dalších finančních zdrojů žadatele,

b) odborné způsobilosti osob, které jsou na základě pracovní, mandátní či jiné smlouvy navrhovány na výkonné řídicí funkce, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami, a dále osob, které budou odpovědné za provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou,

c) důvěryhodnosti, spolehlivosti a bezúhonnosti osob, které jsou na základě pracovní, mandátní či jiné smlouvy navrhovány na výkonné řídicí funkce, s nimiž je spojena pravomoc a odpovědnost vymezená stanovami, a dále osob, které budou odpovědné za provádění bezhotovostních obchodů, zda tyto osoby nebyly pravomocně odsouzeny pro trestný čin majetkové povahy nebo jiný úmyslný trestný čin či zda tyto osoby neporušily devizové předpisy,

d) technických a organizačních předpokladů pro provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou,

e) údajů o majetkovém a personálním propojení žadatele s jinou právnickou osobou z hlediska úzkých vazeb,

f) finanční situace žadatele, reálnosti ekonomických kalkulací budoucí likvidity a rentability žadatele.

§ 18

(1) Devizové místo, jemuž byla udělena devizová licence k provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou, oznámí bez odkladu ústředí České národní banky všechny změny v údajích uvedených v žádosti o devizovou licenci a změny v dokladech, které jsou stanoveny jako náležitosti této žádosti.

(2) Devizové místo bez odkladu oznámí ústředí České národní banky zahájení řízení o prohlášení konkurzu na majetek společnosti, prohlášení konkurzu, podání návrhu na vyrovnání, vydání rozhodnutí o vyrovnání, rozhodnutí o likvidaci společnosti, vstup do likvidace, rozhodnutí o splynutí, sloučení nebo rozdělení společnosti.

(3) Bezhotovostní obchody s cizí měnou může devizové místo provádět v provozovnách uvedených v žádosti o devizovou licenci podle § 16 odst. 4 písm. g) nebo předem oznámených České národní bance. Změnu adresy provozovny, zrušení nebo zřízení nové provozovny oznámí devizové místo předem ústředí České národní banky a současně místně příslušné pobočce České národní banky, v jejímž územním obvodu má devizové místo sídlo.

§ 19

Devizové místo, které není bankou, provádí bezhotovostní obchody s cizí měnou pouze jako promptní, pokud jej devizová licence výslovně neopravňuje k obchodování s finančními deriváty, a to za těchto podmínek:

a) bezhotovostní obchody s cizí měnou provádí devizové místo pouze prostřednictvím účtů vedených u bank v tuzemsku,

b) devizové místo vede o bezhotovostních obchodech s cizí měnou samostatnou evidenci formou záznamů v deníku,

c) pro provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou uzavře devizové místo předem s klientem písemnou smlouvu, která bude obsahovat postupy a podmínky pro sjednávání, provádění a vypořádání jednotlivých obchodů,

d) devizové místo vystaví klientovi doklad potvrzující sjednání obchodu na základě přijaté objednávky a dále doklad potvrzující vypořádání sjednaného obchodu,

e) devizové místo provádí bezhotovostní obchody s cizí měnou bezhotovostním převodem peněžních prostředků; devizové místo není oprávněno přebírat od klientů peněžní prostředky v hotovosti a převádět jejich protihodnotu ze svého účtu na účet klienta; peněžní prostředky v hotovosti mohou být klientem pouze vloženy na účet devizového místa,

f) devizové místo zajistí převod peněžních prostředků ve prospěch účtu klienta ke dni dohodnutému s klientem jako den vypořádání při sjednání obchodu,

g) devizové místo zajistí provádění vnitřní kontroly všech činností souvisejících s prováděním bezhotovostních obchodů s cizí měnou.

§ 20

(1) Devizové místo zajistí pro provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou organizační a personální oddělení následujících činností:

a) sjednávání obchodů,
b) vypořádání obchodů,
c) vnitřní kontroly,
d) účetnictví.

(2) Devizové místo kromě oddělení činností podle odstavce 1 dále zajistí

a) zavedení vnitřních postupů a kontrolních a bezpečnostních opatření pro zpracování a evidenci dat a přiměřený mechanismus vnitřní kontroly těchto postupů a opatření včetně pravidel pro obchody uzavírané jeho zaměstnanci na vlastní účet nebo na účet osob jim blízkých,
b) vedení peněžních prostředků klientů na samostatných bankovních účtech oddělených od bankovních účtů, na kterých jsou uloženy peněžní prostředky patřící do jeho majetku,
c) účtování o stavu a pohybu peněžních prostředků jednotlivých klientů odděleně od ostatního svého majetku,
d) nepoužívání peněžních prostředků klientů k obchodům na vlastní účet devizového místa,
e) zavedení informační a organizační bariéry omezující možnost střetu zájmů mezi ním a jeho klientem nebo mezi jeho klienty navzájem,
f) kvalifikované, čestné a spravedlivé poskytování služeb v nejlepším zájmu svých klientů, včetně upozornění klientů na důležité skutečnosti související s obchodem, zejména na možná rizika,
g) písemný souhlas klienta, pokud z provedení obchodu vyplynou další peněžní závazky.

§ 21

(1) Devizové místo vede o bezhotovostních obchodech s cizí měnou deník. Záznam o každém bezhotovostním obchodu s cizí měnou v deníku obsahuje zejména tyto údaje:

a) pořadové číslo záznamu,
b) evidenční číslo obchodu,
c) údaje identifikující jednotlivé účastníky obchodu,
d) označení požadované měny kódem ISO, její množství, kurz,
e) kurzovní hodnotu,
f) cenu služby,
g) datum sjednání a datum vypořádání obchodu,
h) platební instrukce, tj. bankovní spojení pro převod peněžních prostředků.

(2) Záznamy o bezhotovostních obchodech s cizí měnou vede devizové místo v deníku pod pořadovými čísly v nepřerušované číselné řadě.

(3) Každý bezhotovostní obchod s cizí měnou devizové místo označí evidenčním číslem. Na každém dokladu potvrzujícím sjednání nebo vypořádání obchodu musí být vyznačeno shodné evidenční číslo obchodu, ke kterému se doklady vztahují.

(4) Doklady podle § 19 písm. b) až d) nebo záznamy na technických nosičích dat je nahrazující[8]) vede devizové místo za každou provozovnu samostatně. Devizové místo tyto doklady uschovává po dobu pěti let následujících po roce, k němuž se vztahují, z toho nejméně tři měsíce v provozovně devizového místa.

(5) Devizové místo na všech dokladech uvádí své identifikační znaky. Identifikačními znaky jsou obchodní jméno, identifikační číslo,[9]) adresa provozovny a podpis oprávněného zaměstnance podle podpisového vzoru.

(6) O sjednaném obchodu vyhotoví devizové místo doklad, který označí evidenčním číslem obchodu, a uvede na něm tyto údaje:

a) označení požadované měny kódem ISO, její množství, kurz,
b) kurzovní hodnotu,
c) cenu služby, poplatky,
d) datum vypořádání dohodnuté s klientem,
e) platební instrukce, tj. bankovní spojení pro převod peněžních prostředků,
f) identifikační znaky devizového místa,
g) datum a místo vystavení dokladu.

(7) O provedeném vypořádání obchodu vyhotoví devizové místo doklad, který označí evidenčním číslem obchodu, a uvede na něm tyto údaje:

a) datum splatnosti příkazu k úhradě peněžních prostředků na účet klienta,
b) označení měny kódem ISO, její množství,
c) platební instrukce, tj. bankovní spojení pro převod peněžních prostředků,
d) identifikační znaky devizového místa,
e) datum a místo vystavení.

(8) Doklady podle odstavců 6 a 7 devizové místo vyhotovuje dvojmo. Jedno vyhotovení zůstává v úschově devizového místa, druhé obdrží klient. V případě ručního zpracování devizové místo uschovává originál dokladu. V případě zpracování prostředky výpočetní techniky může být vyhotovený doklad uschován na technických nosičích dat.

(9) Při provádění storna devizové místo označí originál i kopii dokladu slovem „storno“ a dále na dokladu uvede evidenční číslo obchodu, identifikační znaky, datum a místo vystavení.

§ 22

(1) Bezhotovostní obchod s cizí měnou provádí devizové místo podle dohodnutého nákupního nebo prodejního kurzu.

(2) Cenu účtovanou za poskytnuté služby devizové místo stanoví fixní sazbou nebo v procentech z kurzovní hodnoty, přičemž může stanovit minimální a maximální výši této ceny. Devizové místo informuje klienta o ceně účtované za poskytnuté služby před provedením obchodu.

§ 23

(1) Devizové místo, které není bankou, předkládá České národní bance za kalendářní čtvrtletí sestavu o provedených bezhotovostních obchodech s cizí měnou, která musí obsahovat evidenční čísla jednotlivých obchodů, označení obchodovaných měn kódem ISO, množství nakoupených a prodaných měn, identifikační znaky devizového místa. Sestavu vyhotovuje devizové místo za každou provozovnu zvlášť, a to ode dne zahájení provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou. Pokud devizové místo ve vykazovaném období neprovedlo žádný bezhotovostní obchod s cizí měnou, uvede v sestavě nulové hodnoty.

(2) Devizové místo zasílá sestavy podle odstavce 1 ve dvojím vyhotovení pobočce České národní banky, v jejímž územním obvodu má devizové místo sídlo, a to nejpozději do 15 kalendářních dnů po ukončení vykazovaného čtvrtletí. Pobočka České národní banky na vyžádání jedno vyhotovení sestavy potvrdí a vrátí devizovému místu.

(3) Devizové místo, které není bankou, předkládá za každý kalendářní rok ústředí České národní banky nejpozději do konce následujícího kalendářního roku výrok auditora, zda devizové místo provádí bezhotovostní obchody s cizí měnou v souladu se zákony, tímto opatřením a s podmínkami stanovenými v devizové licenci.

ČÁST ŠESTÁ

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 24

(1) Seznam devizových míst, jimž byla udělena devizová licence podle tohoto opatření, vede Česká národní banka.

(2) Při porušení tohoto opatření se postupuje podle zvláštního zákona.[12])

§ 25

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se opatření České národní banky č. 227/1996 Sb., kterým se stanoví podmínky pro provádění některých obchodů s devizovými hodnotami pro devizová místa včetně postupu pro nakládání s padělanými nebo pozměněnými peněžními prostředky.

§ 26

Účinnost

Toto opatření nabývá účinnosti dnem 10. ledna 2000.

Guvernér:

doc. Ing. **Tošovský** v. r.

[12]) § 22 zákona č. 219/1995 Sb.

Příloha

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

DEV (ČNB) 26 - 04

NÁKUP A PRODEJ CIZÍ MĚNY

Devizové místo předá vyplněný formulář ve dvojím vyhotovení pobočce ČNB, v jejímž územním obvodu má devizové místo sídlo nebo místo podnikání, a to vždy do 15 kalendářních dnů po ukončení vykazovaného čtvrtletí. Pobočka ČNB vrátí jeden potvrzený formulář devizovému místu. Formulář se vyplňuje k poslednímu dni běžného čtvrtletí za operace provedené ve vykazovaném čtvrtletí.

1. **Výkaz za čtvrtletí, rok** ____

Devizové místo

2. IČO (v případě, že není přiděleno, uvést rodné číslo podnikatele) ____
3. Obchodní jméno ____
4. PSČ ____
5. Obec ____

	Kód měny	Objem v jednotkách cizí měny		
	ISO	Nákup	Prodej	Saldo
	1	2	3	4
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				

30. Datum zpracování (den, měsíc, rok) ____	31. Sestavil : ____ 32. Číslo telefonu : ____

Razítko a podpis :

Potvrzení banky (datum, razítko, podpis) :

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce**: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 – **Administrace**: písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2000 činí 2000,– Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce**: celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. – **Drobný prodej** – **Benešov**: HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; **Bohumín**: ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; **Brno**: GARANCE-Q, Koliště 39, Knihkupectví ČS, Kapucínské nám. 11, Knihkupectví M. Ženíška, Květinářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice**: PROSPEKTRUM, Kněžská 18, SEVT, a. s., Krajinská 38; **Hradec Králové**: TECHNOR, Hořická 405; **Chomutov**: DDD Knihkupectví –Antikvariát, Ruská 85; **Jihlava**: VIKOSPOL, Smetanova 2; **Kadaň**: Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno**: eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy**: Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I.; **Liberec**: Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Most**: Knihkupectví Růžička, Šeříková 529/1057; **Napajedla**: Ing. Miroslav Kučeřík, Svatoplukova 1282; **Olomouc**: BONUM, Ostružnická 10, Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava**: LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Dr. Šmerala 27; **Pardubice**: LEJHANEC, s. r. o., Sladkovského 414, PROSPEKTRUM, nám. Republiky 1400 (objekt GRAND); **Plzeň**: ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1**: FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, KANT CZ, s. r. o., Hybernská 5, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Moraviapress, a. s., Na Florenci 7-9, tel.: 02/232 07 66, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; **Praha 2**: ANAG – sdružení, Ing. Jiří Vítek, nám. Míru 9, Národní dům; NEWSLETTER PRAHA, Šafaříkova 11; **Praha 4**: PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5**: SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6**: PPP – Staňková Isabela, Verdunská 1; **Praha 8**: JASIPA, Zenklova 60; **Praha 10**: Abonentní tiskový servis, Hájek 40, Uhříněves, BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; **Přerov**: Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; **Sokolov**: KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22; **Šumperk**: Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; **Tábor**: Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplice**: L + N knihkupectví, Kapelní 4; **Trutnov**: Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem**: 7 RX, s. r. o., Dlouhá 9, tel.: 047/522 04 24, 522 08 58, 522 08 35, 522 05 39; **Zábřeh**: Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; **Žatec**: Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného**: jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace**: informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnická osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.